

การศึกษานิสักรการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
จิตรลดา ไตรจิตต์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา

พฤษภาคม 2549

การศึกษานิัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
จิตรลดา ไมตรีจิตต์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา

พฤษภาคม 2549

จิตรลดา ไมตรีจิตต์. (2548). การศึกษานิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา
นิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม ตั้งคะพิภพ.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามเพศ ระดับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม
แบบสองขั้นตอน จำนวน 200 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน ที่ใช้ถามนักเรียนเกี่ยวกับ
นิสัยรักการอ่านจากการรายงานตนเอง และการประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ได้จากการ
สังเกตของครูประจำชั้น หลังจากตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการ
วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการประมาณค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง (Three
- Way ANOVA)

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนหญิงและชายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 ทั้งจากผลการรายงานตนเองของนักเรียน และผลจากการประเมินของครู โดยนักเรียนหญิงมี
นิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับสูง ในขณะที่นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชายอยู่ในระดับปานกลาง
2. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน และที่มี
ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับนิสัยรักการอ่านไม่แตกต่างกัน โดยมีนิสัยรักการอ่าน
อยู่ในระดับ
ปานกลางถึงสูง
3. มีผลปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากการส่งผลร่วมกันของตัวแปรเพศ และระดับผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน จากการวิเคราะห์ผลการรายงานตนเองเพียงชุดเดียวเท่านั้น นอกจากนั้นไม่พบผล
ปฏิสัมพันธ์ของชุดใด ๆ เลย ทั้งผลปฏิสัมพันธ์แบบ 2 และ 3 ทาง (2 and 3 way
interaction effects)

A STUDY OF PRATHOMSUKSA VI STUDENTS' READING HABIT
OF BANGPLAD DISTRICT , BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
JITLADA MAITREEJIT

Presented in partial fulfillment of requirements
for the Master of Educational degree in Educational Measurement
at Srinakharinwirot University
May 2006

Jitlada Maitreejit. (2005). A study of Prathomsuksa VI students' reading habit of Bangplad District , Bangkok. *Master Project* , M.Ed. (Educational Measurement). Bangkok ; Graduate School , Srinakharinwirot University. Project Advisor : Assist. Prof. Dr. Nikom Tangkapipop.

The purpose of the research was to study of Prathomsuksa VI students' reading habit of Bangplad District , Bangkok . The abilitie was classified by gender, learning achievement level and parents ' educational level. The two - stage random sampling was used to select 200 students.

The instruments used for data collection were questionnaire asking students of their reading habit and observation evaluate students of their reading habit by teachers, which were later analyzed by tree main analysis statistics - the estimation of mean as well as Three - Way Analysis of Variance.

The finding were as follow :

1. Female students' reading habit and males were significant difference. The both of self - reportedly of the students, in the evaluation of their reading habit by teachers. Female students' reading habit is at a high level, while male students' reading habit is at a moderate level.
2. Students' reading habit had difference in learning achievement level and difference in parents' educational level had no difference on reading habit, their reading habit is at moderate to high level.
3. There was interaction between gender and learning achievement level, which together impacted the reading habit of students, analysis on self - reportedly of the students. Furthermore, there were not found neither two - way interaction nor three - way interaction.

การศึกษานิสักรการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
จิตรลดา ไผ่ตรีจิตต์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2549
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
สอบได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การศึกษานิัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ของ จิตรลดา ไผ่ตรีจิตต์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม ตั้งคะพิภพ)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....

(อาจารย์ ดร.สุวพร เข้มแข็ง)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม ตั้งคะพิภพ)

.....กรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์)

.....กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ ดร.สุวพร เข้มแข็ง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ชูชาติ)

วันที่ 1 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เป็นเพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคคลหลายท่าน อีกทั้งได้รับกำลังใจ ข้อคิดเห็น แนะนำ ชี้แนะแนวทางในการทำวิจัยครั้งนี้ตลอดจนแนวทางแก้ไข และปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่มาโดยตลอดจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม ตั้งคะพิภพ จนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และสารนิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะได้ขอเสนอแนะและแนวทางแก้ไขที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้ จากรองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ และอาจารย์ ดร.สุพร เข้มเฮง ซึ่งได้กรุณาเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อรองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ นายอุดมศักดิ์ นาคี อาจารย์ภาณุจรต์น์ ศรัทธาธรรมกุล อาจารย์กรรณิการ์ ดันทัพไทย อาจารย์สุรางค์ อธิวิธการ ที่ได้กรุณาสละเวลาในการพิจารณาและตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ จนสามารถทำสารนิพนธ์สำเร็จได้ รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ คณะครูและนักเรียนโรงเรียนวัดจตุรแก้วจงกลณี และโรงเรียนวัดอาวูร ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย และโรงเรียนวัดสามัคคีสุทธาวาส โรงเรียนวัดบางพลัด ป.สุวรรณโณ โรงเรียนวัดวิมุตยาราม โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ โรงเรียนวัดรวก และโรงเรียนบางยี่ขันวิทยาคม ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจให้ด้วยดีมาตลอด

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาและครอบครัว ผู้ให้กำลังใจและสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาของผู้วิจัยอย่างดียิ่งตลอดมา

จิตรลดา ไมตรีจิตต์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน.....	7
ความหมายของการอ่าน.....	7
ความสำคัญและประโยชน์ของการอ่าน.....	9
จุดมุ่งหมายของการอ่าน.....	12
รูปแบบ - วิธีการอ่านของเด็กแต่ละวัย.....	13
จิตวิทยาการอ่าน.....	16
การจูงใจให้เด็กรักการอ่าน.....	19
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่าน.....	21
ความหมายของนิสัยรักการอ่าน.....	21
ความสำคัญและประโยชน์ของการอ่าน.....	22
การสร้างนิสัยรักการอ่าน.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน.....	25
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	25
งานวิจัยในประเทศ.....	26
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
การกำหนดประชากรและการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง.....	29
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3(ต่อ) การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	58
สรุปผลการวิจัย.....	59
อภิปรายผล.....	60
บรรณานุกรม.....	63
ภาคผนวก.....	68
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	81

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนห้องเรียนของโรงเรียนต่าง ๆ ในสำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ที่แบ่งตามพื้นที่ของสำนักงานเขต.....	30
2 จำนวนนักเรียนจำแนกตามเพศ ห้องเรียน และโรงเรียน ในแต่ละพื้นที่ของสำนักงาน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	31
3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละห้องเรียนที่ใช้ในการวิจัย.....	31
4 จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง.....	40
5 ค่าสถิติพื้นฐานของนิสัยรักการอ่านจากการรายงานตนเองของนักเรียนจำแนกตามระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการประมาณค่าเฉลี่ยประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95.....	46
6 ค่าสถิติพื้นฐานจากการประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยครูประจำชั้น จำแนก ตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการประมาณค่าเฉลี่ยประชากร ด้วยระดับ ความเชื่อมั่นร้อยละ 95.....	47
7 ค่าสถิติพื้นฐานและการประมาณค่าเฉลี่ยประชากรของนิสัยรักการอ่านจากการรายงาน ตนเองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง และการประมาณค่าเฉลี่ยประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95.....	48
8 ค่าสถิติพื้นฐานและการประมาณค่าเฉลี่ยประชากรจากการประเมินนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง โดยครูประจำชั้น และการประมาณค่าเฉลี่ย ประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95.....	48
9 ค่าสถิติพื้นฐานของนิสัยรักการอ่านจากการรายงานตนเองของนักเรียนจำแนกตาม ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และการประมาณค่าเฉลี่ยประชากร ด้วยระดับ ความเชื่อมั่นร้อยละ 95.....	49
10 ค่าสถิติพื้นฐานจากการประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยครูประจำชั้น จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และการประมาณค่าเฉลี่ยประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95.....	49

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ค่าสถิติพื้นฐานนิสัยรักการอ่านจากการรายงานตนเองของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงที่มีระดับการศึกษาของผู้ปกครองต่างกัน และมีระดับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนต่างกัน.....	50
12 ค่าสถิติพื้นฐานจากการประเมินนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงที่มีระดับการศึกษาของผู้ปกครองต่างกัน และมีระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน โดยครูประจำชั้น.....	51
13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนนิสัยรักการอ่านจากการรายงานตนเองของนักเรียนที่มี เพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง แตกต่างกัน	52
14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มี เพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง แตกต่างกัน โดยครูประจำชั้น.....	53
15 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน.....	70

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ลำดับขั้นการสร้างแบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน.....	33
2 กราฟปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ กับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ส่งผลต่อ นิสัยรักการอ่าน.....	54
3 กราฟปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ กับระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อ นิสัยรักการอ่าน.....	55
4 กราฟปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับการศึกษาของผู้ปกครอง กับระดับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน.....	56

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศนั้นไม่ใช่พัฒนาเฉพาะด้านการเมืองและเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ควรพัฒนาในทุกด้าน และด้านที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าด้านอื่นเลยนั่นก็คือ การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตของคนในประเทศเพื่อเตรียมความพร้อมในการที่จะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การศึกษาและการเรียนรู้นั้นจึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคนให้มีศักยภาพ มีความสามารถ มีทักษะต่าง ๆ ที่จะนำไปใช้ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านมีความสำคัญอย่างมากในการเรียนรู้ และเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตประจำวันของคน มีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยชรา การอ่านทำให้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทั่วโลก การอ่านจึงเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม (กรมวิชาการ. 2539 : 1)

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 24) ได้กำหนดไว้ในมาตรา 24 ว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2544 : 12) ได้กำหนดในข้อ 3 ว่า ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตนได้เต็มตามศักยภาพ อีกทั้งในมาตรฐานสาระภาษาไทยกำหนดให้นักเรียนใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และ ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา สร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

การอ่านเป็นพฤติกรรมที่จำเป็นและสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก เพราะการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการในการใช้ภาษาของเด็กที่เชื่อมโยงกับการใช้ภาษาด้านอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพูด การฟัง หรือการเขียน (दारुक्ष. 2542 : 32) การเรียนรู้ของนักเรียนยังเกิดจากการฝึกปฏิบัติ และการมีประสบการณ์ดังที่ สุจิต เพียรชอบ (2531:135)กล่าว "การเรียนรู้เกิดจากการฝึกปฏิบัติและการมีประสบการณ์ตรง" การเรียนรู้ของนักเรียนที่อาศัยการอ่าน จึงต้องมีการฝึกอ่านอยู่เสมอเช่นกัน

สังคมไทยขาดวัฒนธรรมในการอ่าน และขาดปัจจัยสนับสนุน โดยคนไทยอ่านน้อยมาก หากเทียบกับต่างประเทศจะเห็นว่าคนไทยอ่านแค่เพียง 5 เล่ม ต่อคนต่อปี ในขณะที่สิงคโปร์อ่าน 17 เล่ม ต่อคนต่อปี และสหรัฐอเมริกา 50 เล่ม ต่อคนต่อปี ส่วนสถิติการใช้ห้องสมุดพบว่า คนไทยต่ำกว่า 3 เปอร์เซ็นต์ ที่เข้าห้องสมุดประชาชน 1 ครั้ง 1 ปี ที่สำคัญพบว่าคนไทยต่ำกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ ที่เป็นสมาชิกห้องสมุดประชาชน เพราะในปี 2546 มีผู้ที่เป็นสมาชิกห้องสมุดเพียง 420,000 คนเท่านั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติ (บ้านเมือง. 2546 : 5 ; อ้างอิงจาก สำนักงานสถิติแห่งชาติ) สำนวณการอ่านหนังสือของคน

ไทย พบว่าคนไทยอ่านหนังสือ 35.5 ล้านคน ขณะที่ผู้ไม่อ่านหนังสือ 22.4 ล้านคน หรือเกือบ 40 เปอร์เซ็นต์ เหตุที่ไม่อ่าน เพราะชอบฟังวิทยุ ดูทีวีมากกว่า ขณะที่เด็กอายุ 10 – 14 ปี ระบุเหตุผลไม่ชอบอ่าน และไม่สนใจถึงกว่า 60 เปอร์เซ็นต์ โดยในกลุ่มผู้อ่านหนังสือนั้นส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์ สำหรับผู้ไม่อ่านหนังสือ 22.4 ล้านคน เพศชาย 10.1 ล้านคน และเพศหญิง 12.3 ล้านคน ส่วนผู้อ่านหนังสือ 25.4 ล้านคน มีสัดส่วนของการอ่านหนังสือพิมพ์สูงที่สุด 66 เปอร์เซ็นต์ รองลงมาคืออ่านนวนิยาย – การ์ตูน – หนังสืออ่านเล่น 44.6 เปอร์เซ็นต์ และอ่านตำราเรียนตามหลักสูตร 40 เปอร์เซ็นต์ การรณรงค์และส่งเสริมให้ประชาชนรักการอ่านควรเริ่มตั้งแต่เยาว์วัย และต้องเริ่มต้นจากครอบครัวเป็นลำดับแรก โดยพ่อแม่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูก เพื่อให้ลูกได้ซึมซับพฤติกรรมดังกล่าวตั้งแต่แรกเกิด นอกจากนี้สถานศึกษาก็มีส่วนสำคัญที่จะผลักดัน ให้เด็กรักการอ่าน โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กได้อ่านหนังสือเพิ่มขึ้น เพราะการอ่าน คือหัวใจสำคัญของ “การพัฒนาชาติ” แต่สภาพการอ่านของคนไทยในปัจจุบัน และอนาคตนั้นดีขึ้นมากและจะดีขึ้นเรื่อย ๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศในปี 2546 เป็นปีแห่งการส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งเดิมสำนักงานสถิติแห่งชาติ (ไทยรัฐ. 2546 : 15 ; อ้างอิงจาก สำนักงานสถิติแห่งชาติ) ได้ทำการสำรวจพฤติกรรมการอ่านหนังสือของคนไทย พบว่าคนไทยอ่านหนังสือเฉลี่ยวันละ 8 บรรทัด รวมเวลาไม่เกิน 14 นาทีนั้น จากการเก็บข้อมูลการอ่านหนังสือของนักเรียนในโรงเรียนจำนวน 1,640 โรงเรียน ใน 175 เขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศในรอบปีที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษาอ่านหนังสือเฉลี่ย 7.87 เล่มต่อเดือน คิดเป็นวันละ 5.25 หน้า หรือ 110.40 บรรทัดต่อวัน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอ่านหนังสือเฉลี่ย 10.73 เล่มต่อเดือน คิดเป็นวันละ 9.57 หน้า หรือ 191.28 บรรทัดต่อวัน และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอ่านหนังสือเฉลี่ย 14.24 เล่มต่อเดือน คิดเป็นวันละ 16.84 หน้า หรือ 336.33 บรรทัดต่อวัน

จากการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะการปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้โดยเน้นประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ด้วยการปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งรัฐบาลปัจจุบันภายใต้การนำของ ฯพณฯ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้มีการแถลงนโยบายที่จะเร่งรัดการปฏิรูปการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หลักการเรียนรู้ด้วยตนเองและหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นพลังความคิดสร้างสรรค์ สร้างนิสัยรักการอ่าน การที่จะทำให้นโยบายของรัฐบาลและความมุ่งหวังของการปฏิรูปการศึกษาได้ประสบผลสำเร็จโดยเร็วนั้น ต้องช่วยกันพัฒนาและส่งเสริมให้เยาวชนอันเป็นที่รักของเราเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีนิสัยรักการอ่าน มีทักษะในการอ่าน เพื่อจะได้เป็นนักอ่านที่ดี มีภูมิคุ้มกันการครอบงำทางปัญญา รู้เท่าทันคน ทันเหตุการณ์ ก้าวไปทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ได้เป็น

อย่างดี การที่จะส่งเสริมความรักในการอ่านนั้นคงจะหนีไม่พ้นสถาบันหลักทางสังคมของเรา โดยเฉพาะครอบครัวกับโรงเรียนต้องประสานในการที่จะร่วมกันพัฒนาเป็นต้นแบบที่จะสร้างนิสัยรักการอ่าน ที่จะเป็นแรงบันดาลใจให้กับเด็กและเยาวชน (อุดมศักดิ์ พลอยบุตร. 2545 : 18)

การส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมรักการอ่านเป็นสิ่งจำเป็นและควรมีการปลูกฝังให้เด็กมีพฤติกรรมรักการอ่านจนเป็นนิสัย เพื่อใช้การอ่านเป็นแนวทางในการศึกษาหาความรู้ แนวทางที่จะปลูกฝังให้เด็กมีพฤติกรรมรักการอ่านนั้น จะต้องใช้เวลาในการสั่งสมการอ่านเป็นระยะเวลานาน จุดเริ่มต้นมาจากครอบครัวหรือบิดามารดาที่จะปลูกฝังหรือส่งเสริมพฤติกรรมรักการอ่านให้กับเด็ก ๆ ตั้งแต่วัยก่อนเข้าเรียนหรือวัยอนุบาลโดยบิดามารดาควรจะใช้เวลาประมาณ 20 นาทีต่อวัน ในการอ่านหนังสือให้ลูกฟัง เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูกและเป็นการสร้างค่านิยมในการอ่านให้เป็นนิสัย (ฉัตรทิศา พุทธานานนท์. 2543 : 88) หรือเมื่อเด็กโตขึ้นควรจะให้เด็กได้มีโอกาสในการเลือกหนังสืออ่าน ซึ่งพฤติกรรมรักการอ่านของเด็กจะเกิดขึ้นได้เมื่อเด็กได้อ่านเรื่องที่ตรงกับความสนใจของเขา นับว่าเป็นการสร้างเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักการอ่านให้เกิดขึ้นกับเด็กอีกด้วย (ยุวมิตร. 2542 : 46)

ในสังคมของเรามีเด็กจำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้รับการส่งเสริมให้รักการอ่าน หากได้ศึกษาแล้วทราบว่าความรักการอ่านจะเกิดขึ้นได้อย่างไร ก็จะเป็นแนวทางในการร่วมมือกันระหว่างทางโรงเรียนและครอบครัวในการส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน ครอบครัวก็สามารถนำผลจากการศึกษานี้ไปใช้สำหรับส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน รวมทั้งยังใช้เป็นแนวทางสำหรับบุคลากรในโรงเรียน อันได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบรรณารักษ์ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยส่งเสริมการรักการอ่านให้แก่เด็ก

จากที่กล่าวมา จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของนิสัยรักการอ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนในระดับประถมศึกษา เพราะอยู่ในช่วงอายุที่เหมาะสมสำหรับเด็กในการเริ่มปลูกฝังการรักการอ่าน แม้ว่าช่วงอายุที่เด็กจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีที่สุด คือแรกเกิดจนถึง 6 ขวบก็ตาม แต่ก็มีใช้ว่าพ้นจากช่วงอายุดังกล่าวเด็กจะหยุดการเรียนรู้ แต่สิ่งที่เด็กในระดับประถมศึกษาได้มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นมากว่าเดิมเด็กในวัยที่เล็กกว่าก็คือเด็กจะอ่านหนังสือได้ค่อนข้างคล่องแล้ว นอกจากนั้นเด็กยังมักได้อยู่ใกล้ชิดกับครอบครัวอีกด้วย ซึ่งผลการวิจัยจะช่วยให้เด็กนักเรียนรักการอ่านมากขึ้น และจะเป็นพื้นฐานของการศึกษาในขั้นสูงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีเพศต่างกัน ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน และระดับการศึกษาของผู้ปกครองต่างกัน

2. เพื่อศึกษาผลปฏิสัมพันธ์นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่เกิดจากการส่งผลร่วมกันระหว่างเพศกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ส่งผลร่วมกันระหว่างเพศกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และที่ส่งผลร่วมกันระหว่างระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

3. เพื่อศึกษาผลปฏิสัมพันธ์นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่เกิดจากการส่งผลร่วมกันระหว่างเพศระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพศ และระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่แตกต่างกันเป็นอย่างไร ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจ และนำไปดำเนินการสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กที่อยู่ในความรับผิดชอบต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. **ประชากร** ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 11 โรงเรียน 23 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 709 คน

2. **กลุ่มตัวอย่าง** ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน 6 ห้องเรียน เป็นนักเรียนชาย 89 คน และนักเรียนหญิง 111 คน รวมจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 200 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two - Stage Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

3.1.1 เพศ จำแนกเป็นเพศชาย และเพศหญิง

3.1.2 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำแนกเป็น 3 ระดับ คือ

3.1.2.1 ระดับสูง

3.1.2.2 ระดับปานกลาง

3.1.2.3 ระดับต่ำ

3.1.3 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง จำแนกเป็น 3 ระดับ คือ

3.1.3.1 ระดับประถมศึกษา

3.1.3.2 ระดับมัธยมศึกษา

3.1.3.3 ระดับอุดมศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ นิสัยรักการอ่าน

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่มีเพศต่างกัน ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน และระดับการศึกษาของผู้ปกครองต่างกันจะมีนิสัยรักการอ่านต่างกัน
2. มีผลปฏิสัมพันธ์นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่เกิดจากการส่งผลร่วมกันระหว่างเพศกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างเพศกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และระหว่างระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
3. มีผลปฏิสัมพันธ์นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่เกิดจากการส่งผลร่วมกันระหว่างเพศระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นิสัยรักการอ่าน หมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงความสนใจในการอ่านและการชอบอ่านของบุคคล การใช้เวลาว่างในการอ่าน หาโอกาสเพื่ออ่าน เข้าใช้บริการจากห้องสมุด อ่านหนังสือที่มีเนื้อหาหลากหลายประเภท อ่านโดยไม่เลือกเวลาและสถานที่ มีความต้องการจะอ่านเอง โดยไม่ต้องให้ความจำเป็นมาบังคับ เป็นการอ่านที่กระทำอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเห็นประโยชน์ของการอ่าน มีความรู้สึกที่ดีต่อการอ่าน และกล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่าน

1.1 ความสนใจในการอ่าน หมายถึง มีความอยากรู้ พบหนังสือใดจะรีบอ่าน ชอบหาความรู้โดยการอ่านเรื่องต่าง ๆ ตามที่ตนสนใจ

1.2 การใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ หมายถึง เมื่อว่างจากงาน หรือทำงานเสร็จแล้ว มักใช้เวลาในการอ่านหนังสือ มากกว่าทำอย่างอื่น อ่านที่ไหน เวลาไหนก็ได้

1.3 การใช้บริการห้องสมุด หมายถึง ปริมาณการเข้าใช้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุดเพื่อการอ่านหนังสือ ยืมหนังสือ

1.4 ประโยชน์ของการอ่าน หมายถึง ตระหนักถึงความรู้ที่จะได้จากการอ่าน ได้ค้นหาคำตอบตามที่สงสัย เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

1.5 ความรู้สึกต่อการอ่าน หมายถึง มองเห็นผลดีของการอ่านหนังสือ เห็น

คุณค่าของการอ่านหนังสือ อ่านเพื่อไปสอบแข่งขัน เพื่อเป็นการทดสอบ อาจจะรู้ดีกว่าการอ่านนั้นน่าเบื่อ อ่านเพื่อผ่อนคลาย เพื่อความเพลิดเพลิน โดยไม่มีเงื่อนไข เป็นการอ่านที่มีความสุข

1.6 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่าน หมายถึง ความสามารถในการอ่าน สามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน แล้วแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

2. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากผลการสอบประจำภาคเรียนที่ผ่านมานักเรียน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

2.1 ระดับสูง หมายถึง นักเรียนมีคะแนนที่ได้จากผลการสอบประจำภาคเรียนที่ผ่านมา ร้อยละ 80 ขึ้นไป

2.2 ระดับปานกลาง หมายถึง นักเรียนมีคะแนนที่ได้จากผลการสอบประจำภาคเรียนที่ผ่านมา ร้อยละ 60 - 79

2.3 ระดับต่ำ หมายถึง นักเรียนมีคะแนนที่ได้จากผลการสอบประจำภาคเรียนที่ผ่านมา ร้อยละ 0 - 59

3. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง หมายถึง การศึกษาชั้นสูงสุดของบิดา มารดา หรือผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียน ในที่นี้ถ้านักเรียนอาศัยอยู่กับบิดา มารดา ให้ใช้ระดับการศึกษาชั้นสูงสุดของบิดา ถ้าไม่ได้อยู่กับบิดา ให้ใช้ระดับการศึกษาชั้นสูงสุดของมารดา หรือใช้ระดับการศึกษาชั้นสูงสุดของผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียน ตามลำดับ

4. ครูประจำชั้น หมายถึง ครูประจำห้องเรียนที่เป็นครูที่ปรึกษาและครูผู้สอนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และเป็นผู้ทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรมรักการอ่านของนักเรียน และประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียนจากผลการสังเกตดังกล่าว

5. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโททางด้านการวัดผลการศึกษา และผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำโครงการรักการอ่านของโรงเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้เรียบเรียง และแบ่งออกเป็นเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
 - 1.1 ความหมายของการอ่าน
 - 1.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการอ่าน
 - 1.3 จุดมุ่งหมายของการอ่าน
 - 1.4 รูปแบบ -วิธีการอ่านของเด็กแต่ละวัย
 - 1.5 จิตวิทยาการอ่าน
 - 1.6 การจูงใจให้เด็กรักการอ่าน
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่าน
 - 2.1 ความหมายของนิสัยรักการอ่าน
 - 2.2 ความสำคัญและประโยชน์ของนิสัยรักการอ่าน
 - 2.3 การสร้างนิสัยรักการอ่าน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยในประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

1.1 ความหมายของการอ่าน

นักการศึกษาได้ศึกษาเกี่ยวกับการอ่านอย่างกว้างขวาง โดยได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

แฮริสและสมิธ (Harris and Smith. 1986 : 55) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน คือ แบบของการสื่อสารเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล และความคิดระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน โดยผู้เขียนจะแสดงความคิดเห็นของตัวเองผ่านตัวอักษร และตามลักษณะการเขียนของตน ผู้อ่านจะรับรู้สัญลักษณ์หรือตัวอักษรด้วยสายตาเป็นประการแรก จากนั้นก็ค้นหาความหมาย หรือทำความเข้าใจกับสัญลักษณ์นั้น

รูบิน (Rubin. 1993 : 6 - 7) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก อารมณ์ ความเข้าใจในบทอ่าน และรับรู้ถึงความหมายของคำโดยอาศัยกระบวนการคิดเพื่อสื่อความหมายของสัญลักษณ์ในบทอ่าน

รูเมลฮาร์ท (Leu and Kinzer. 1995 : 9 ; citing Rumelhart. 1994 : 864) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการของการทำความเข้าใจภาษาเขียน ซึ่งเริ่มจากการรับรู้ทางสายตาและจบลงที่ความสามารถที่จะเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนนำเสนอไว้

ศรีรัตน์ เจริญจันทร์ (2538 : 2) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน คือ การแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิด และนำความคิดนั้นไปใช้ประโยชน์ ตัวอักษรเป็นเครื่องหมายแทนคำพูด เพราะฉะนั้นหัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำ

นภดล จันทรพิบูล (2539 : 73) ได้กล่าวว่าการอ่าน หมายถึง กระบวนการในการแปลความหมายตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ออกมาเป็นถ้อยคำหรือความคิดของตนเองแล้วผู้อ่านก็นำความคิดความเข้าใจที่ได้จากการอ่านนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2540 : 83) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน คือ การรับสารในรูปของตัวอักษรมาแปลเป็นความรู้ ความเข้าใจของผู้อ่านโดยผ่านการคิด ประสพการณ์และความเชื่อของตน

อรัญญา ฤาชัย (2541 : 18) ได้กล่าวว่าการอ่าน เป็นกระบวนการแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำหรือความเข้าใจจากตัวอักษรออกมาเป็นความคิดแล้วสามารถนำความคิดนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

ศศิธร วงศ์ชาติ (2542 : 12) ได้กล่าวว่าการอ่าน เป็นกระบวนการแปลความหมายของสัญลักษณ์ โดยผ่านกระบวนการทางความคิดไปสู่ความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ซึ่งต้องอาศัยทักษะการวิเคราะห์คำ ถอดความ ตีความ ขยายความ และประสพการณ์เดิมของผู้อ่าน

เตือนใจ กรุยกะโทก (2543 : 15) ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่าน เป็นกระบวนการแปลความหมายของตัวอักษร เป็นความคิด โดยอาศัยประสพการณ์เดิม แล้วนำความคิดไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

สรุปได้ว่า การอ่าน คือ กระบวนการของการทำความเข้าใจภาษาเขียน โดยแปลความหมายตัวอักษรหรือสัญลักษณ์เป็นถ้อยคำ หรือความคิด โดยอาศัยประสพการณ์เดิม แล้วนำความคิดไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

1.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการอ่าน

นิตดา หงษ์วิวัฒน์ (2537 : 7 - 8) มีความเห็นว่า การอ่าน เป็นทักษะที่ต้องฝึกเช่นเดียวกับทักษะอื่น ๆ เด็กที่มีทักษะในการอ่านไว มีสมาธิในการอ่านต่อเนื่องจับประเด็นความได้ชัดเจน มีอารมณ์และจินตนาการร่วมอยู่ด้วย ทำให้เกิดความชำนาญในการรับรู้ทางด้านการคิดเป็น การสรุป การโต้ตอบ ทำให้เกิดความคิดเป็นระบบ และการรับรู้เป็นระบบ การแสดงออกและการสื่อต่อผู้อื่นต่อโลกภายนอกก็จะชัดเจนเป็นระบบ ซึ่งคุณภาพของการอ่านหนังสือจะนำเด็กไปสู่เส้นทางของความเป็นคนฉลาด

เสริมศรี หอทิมาวกุล (2539 : 348) มีความเห็นว่า การอ่าน นอกจากจะเป็นทักษะสำคัญของการแสวงหาความรู้แล้ว การอ่านยังมีความสำคัญในด้านอื่น ๆ อีกดังนี้

1. การอ่านเป็นพื้นฐานของการเรียนวิชาอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะต้องการหาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่านเป็นเครื่องมือ
2. การอ่านเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้สึกและความต้องการระหว่างบุคคลกับบุคคล
3. การอ่านเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เป็นผู้ที่สำเร็จในการประกอบอาชีพ เพราะได้อ่านเอกสารความรู้ในการปรับปรุงงานของตนเองอยู่เสมอ
4. การอ่านเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เพราะถ้าเราอ่านได้ก็สามารถทำความเข้าใจร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้ผ่านไปได้อย่างราบรื่น

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (กรมวิชาการ. 2544 : 7; อ้างอิงจาก ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. ม.ป.ป.) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนโต และจนกระทั่งถึงวัยชรา การอ่านทำให้รู้ข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งปัจจุบันเป็นโลกของข้อมูลข่าวสาร ทำให้ผู้อ่านมีความสุข มีความหวัง และมีความอยากรู้อยากเห็น อันเป็นความต้องการของมนุษย์ทุกคน การอ่านมีประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง คือ พัฒนาการศึกษา พัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้เป็นคนทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ และสนองความอยากรู้อยากเห็น นอกจากนั้นการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าได้ ต้องอาศัยประชาชนที่มีความรู้ความสามารถซึ่งความรู้ต่าง ๆ ก็ได้มาจากการอ่านนั่นเอง

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงบรรยายถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ.2530 ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อ้างในกรมวิชาการ. 2544 : 7) สรุปได้ดังนี้

1. การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าการศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น การฟัง
2. ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่ต้องมีการจำกัดเวลาและสถานที่ สามารถนำไปไหนมาไหนได้

3. หนังสือเก็บได้นานกว่าสื่ออย่างอื่น ซึ่งมักมีอายุการใช้งานโดยจำกัด
 4. ผู้อ่านสามารถฝึกการคิดและสร้างจินตนาการได้เองในขณะที่อ่าน
 5. การอ่านส่งเสริมให้มีสมองดี มีสมานานกว่าสื่ออย่างอื่น ทั้งนี้เพราะขณะอ่านจิตใจจะต้องมุ่งมั่นอยู่กับข้อความ พินิจพิเคราะห์ข้อความ
 6. ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านได้ด้วยตนเอง จะอ่านคร่าว ๆ อ่านละเอียด อ่านซ้ำ หรือทุกตัวอักษร เป็นไปตามใจของผู้อ่าน หรือจะเลือกอ่านเล่มไหนก็ได้ เพราะหนังสือมีมากสามารถเลือกอ่านเองได้
 7. หนังสือมีหลากหลายรูปแบบและราคาถูกกว่าสื่ออย่างอื่นจึงทำให้สมองผู้อ่านเปิดกว้าง สร้างแนวคิดและทัศนะได้มากกว่า ทำให้ผู้อ่านไม่ติดอยู่กับแนวคิดใด ๆ โดยเฉพาะ
 8. ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตนเอง วินิจฉัยเนื้อหาสาระได้ด้วยตนเอง รวมทั้งหนังสือบางเล่ม สามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วย เมื่อปฏิบัติแล้วก็เกิดผลดี
- สนธิ สัตโยภาส (2545 : 93 - 94) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้
1. การอ่านช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้ มีความรอบรู้ไม่แคบอยู่เฉพาะเรื่อง ยิ่งถ้าได้อ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร หรือนิตยสารอยู่เป็นประจำแล้ว ก็จะทำให้ผู้อ่านเป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์ รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก เมื่อเข้าวงสนทนากับใครก็จะร่วมสนทนาได้เข้าใจและเข้าสังคมได้โดยไม่ขัดเขิน
 2. การอ่านจะช่วยพัฒนาความคิด และยกระดับสติปัญญาให้สูงขึ้น เพราะเมื่ออ่านมากย่อมรู้มากเมื่อมีความรู้มากย่อมก่อให้เกิดสติปัญญาที่แหลมคม ฉลาดปราดเปรื่องและอ่านถึงขั้นเชี่ยวชาญในเรื่องที่สนใจและติดตามอ่านก็ได้
 3. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญของการศึกษา เพราะไม่ว่านักเรียนนักศึกษาจะเรียนวิชาใดล้วนต้องอาศัยการอ่านช่วยศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพิ่มเติมจากการเรียนในชั้นเรียนทั้งสิ้น
 4. การอ่านช่วยให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ เพราะการประกอบอาชีพทุกอาชีพย่อมอาศัยความรู้ความสามารถ ความชำนาญในการทำงาน ถ้าบุคคลใดพยายามแสวงหาความรู้ความสามารถใส่ตนให้ทันสมัยและสอดคล้องกับวิทยาการใหม่ ๆ อยู่เสมอ ย่อมมีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพมากกว่าผู้ที่ไม่พัฒนาตนเอง และวิธีการสำคัญประการหนึ่งที่จะได้ความรู้ประสบการณ์และความสามารถในการวิทยาการใหม่ ๆ คือ "การอ่าน"
 5. การอ่านช่วยปรับปรุงบุคลิกภาพให้ดีขึ้น ด้วยเหตุที่มีหนังสือในกลุ่มที่มีเนื้อหาซึ่งเสนอแนะเกี่ยวกับการวางตน การพูดจา การเข้าสังคม การแต่งกาย ตลอดจนแนะนำการปฏิบัติตนไปในทางที่เหมาะสมและทันสมัยมีอยู่มากมาย ถ้าผู้อ่านได้นำข้อแนะนำเหล่านั้นมาทดลองปฏิบัติตาม ก็จะทำให้บุคลิกภาพเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีได้

6. การอ่านช่วยแก้ปัญหาในใจได้ เพราะปัญหาที่เราประสบในชีวิตประจำวันอาจมีวิธีแก้ไขในหนังสือที่อ่านก็จะสามารถนำมาประยุกต์แก้ปัญหาของเราได้ เช่น ปัญหาชีวิต ปัญหาสุขภาพ ปัญหาการดูแลลูก ปัญหากฎหมาย หรือปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ เป็นต้น

7. การอ่านทำให้เกิดความจรรโลงใจ ได้รับความเพลิดเพลิน สนุกสนานช่วยให้จิตใจได้พักผ่อนหลังจากที่ได้เคร่งเครียดกับงานมา

8. การอ่านช่วยให้เราใช้เวลาว่างอย่างมีคุณค่า หรือเรียกว่า "การอ่านช่วยฆ่าเวลาให้มีค่า"

วันทนา เมืองจันทร์ (2547 : 25) มีความเห็นว่า การเรียนรู้ที่จะอ่านออกได้อย่างแตกฉานเป็นเรื่องสำคัญ และไม่เป็นเพียงความสำคัญสำหรับตัวผู้เรียนเองเท่านั้น แต่ยังมีความสำคัญต่อผู้อื่นด้วย เพราะว่าการอ่านนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมหลากหลายกิจกรรม ของการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ยิ่งไปกว่านั้นความสามารถในการอ่านได้อย่างแตกฉาน จะเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งตลอดชีวิตของคนทุกคน เพราะว่าความสามารถในการอ่านจะมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำไปสู่การขยายความรู้ตลอดชีวิตของเขา

สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์ (2539 : 15) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านไว้ว่า

1. ช่วยให้คนเรียนเก่ง เพราะเมื่อเรียนเก่งแล้ว จะอ่านวิชาต่าง ๆ ได้ดี
2. ช่วยให้เป็นผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพ เพราะได้อ่านเอกสารที่ให้ความรู้ในการปรับปรุงงานของตนอยู่เสมอ
3. ช่วยให้ได้ความบันเทิงในชีวิตมากขึ้น เพราะการได้อ่านวรรณกรรมย่อมทำให้เกิดความเพลิดเพลินในยามว่าง
4. ช่วยให้เป็นผู้ที่สังคมยอมรับ เพราะผู้ที่อ่านมากจะรู้จักปรับตัวในสังคมได้ดี
5. ช่วยทำให้เป็นคนน่าสนใจ เพราะอ่านหนังสือมากจะมีความรู้ลึกซึ้งกว้างขวางสามารถแสดงความรู้ความคิดเห็นได้ดี

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2540 : 30) มีความเห็นว่า การอ่านมีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. การอ่านหนังสือทำให้ผู้อ่านได้รับสาระความรู้ต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเป็นผู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ ทันความคิด ความก้าวหน้าของโลกได้เช่นเดียวกับการรับสารจากสื่อชนิดต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ
2. หนังสือเป็นสื่อที่ดีที่สุด ใช้ง่ายที่สุดและมีราคาถูกที่สุด ที่บุคคลทั่วไปใช้เพื่อศึกษาหาความรู้และความเพลิดเพลิน
3. การอ่านหนังสือเป็นการฝึกให้สมองได้คิด และเกิดสมาธิด้วย ฉะนั้นหากมีการฝึกอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ทักษะด้านนี้พัฒนาและเกิดผลสัมฤทธิ์สูง

4. ผู้อ่านหนังสือสามารถสร้างความคิดและจินตนาการได้เอง ในขณะที่สื่ออย่างอื่น เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ จะจำกัดความคิดของผู้อ่านมากกว่า ฉะนั้นการอ่านหนังสือ จึงทำให้ผู้อ่านมีอิสระทางความคิดได้ดีกว่าการใช้สื่อชนิดอื่น ๆ

สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อผู้อ่านคือ เป็นสิ่งจำเป็นและเป็นความต้องการของมนุษย์ ในการแก้ปัญหา เพิ่มพูนความรู้ เกิดความคิดสร้างสรรค์และความเพลิดเพลิน การอ่านเป็นทักษะที่ต้องได้รับการฝึกจนเกิดความชำนาญ โดยเฉพาะกับเด็กซึ่งจะเป็นแนวทางในการใช้ภาษา เพื่อพัฒนาเด็กให้เจริญงอกงาม

1.3 จุดมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตและมีความสัมพันธ์กับชีวิตของคนเราดังได้กล่าวมาแล้ว คนเราจึงต้องอ่านโดยมีจุดมุ่งหมายของการอ่านต่าง ๆ กัน ซึ่งจุดมุ่งหมายของการอ่าน มี นักการศึกษาได้เสนอแนะจุดมุ่งหมายการอ่านไว้หลายประการ ดังนี้

วรรณิ์ โสมประยูร (2537 : 127 - 128) แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่าน ดังนี้

1. การอ่านเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น อ่านตำรา อ่านบทความ อ่านสารคดี
2. การอ่านเพื่อความบันเทิง เช่น อ่านนวนิยาย อ่านการ์ตูน อ่านวรรณคดี
3. การอ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือประเภทชวนหัวต่าง ๆ
4. การอ่านเพื่อหารายละเอียดของเรื่อง เช่น อ่านสารคดี อ่านประวัติศาสตร์
5. การอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์จากข้อมูลที่ได้ เช่น การอ่านข่าว
6. การอ่านเพื่อหาประเด็นว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จ ส่วนใดเป็นข้อจริง เช่น การอ่านคำ

โฆษณาต่าง ๆ

7. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น อ่านบทความในวารสาร
8. การอ่านเพื่อปฏิบัติตาม เช่น อ่านคำสั่ง อ่านคำแนะนำ อ่านคู่มือการใช้เครื่องไฟฟ้า
9. การอ่านเพื่อออกเสียงให้ถูกต้อง ชัดเจน มีน้ำเสียงเหมาะกับเนื้อเรื่องและเหมือนกับพูด

เช่น อ่านบทละครต่าง ๆ

สนธิ์ ตั้งทวี (2538 : 4) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ โดยละเอียดหรือโดยย่อ
2. อ่านเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น
3. อ่านเพื่อต้องการทราบข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริง
4. อ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า
5. อ่านเพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม

6. อ่านเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน

ขวัญฤดี อัครววุฒิชัยและคณะ (2538 : 19) มีความเห็นว่าการอ่านมีจุดมุ่งหมาย

4 ประการคือ

1. อ่านเพื่อการเขียน คือ หลังจากอ่านแล้ว ผู้อ่านนำข้อมูลหรือแนวความคิดจากเรื่องที่อ่านนั้นมาเขียนแสดงความคิดเห็น ทำรายงานหรือเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะต้องวิเคราะห์ความถูกต้องของข้อมูล คัดเลือกข้อมูลที่เหมาะสมและนำไปใช้เขียนหรืออ้างอิงอย่างถูกต้อง
2. อ่านเพื่อหาคำตอบ ผู้อ่านรู้แหล่งค้นคว้าจากเอกสารประเภทต่าง ๆ ก็จะเป็นผู้รอบรู้ และเพิ่มพูนความรู้อย่างไม่หยุดยั้ง
3. อ่านเพื่อปฏิบัติตาม เป็นการอ่านเพื่อทำตามคำแนะนำในข้อความหรือหนังสือที่อ่าน
4. อ่านเพื่อสะสมความรู้ อ่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ประเด็นสำคัญ โดยการบันทึกข้อมูลเพื่อนำไปจัดทำรายงาน เขียนบทความและอื่น ๆ

นภดล จันทรพิบูล (2539 : 74 - 75) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้
2. อ่านเพื่อความเพลิดเพลินบันเทิงใจ
3. อ่านเพื่อหาคำตอบที่ต้องการ
4. อ่านเพื่อฝึกทักษะในการอ่านออกเสียง

เดือนใจ กรุยกระโทก (2543 : 18) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านหนังสือทุกครั้ง ผู้อ่านควรกำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่าน เช่น อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ อ่านเพื่อความสนุกสนานหรืออ่านเพื่อต้องการอยากรู้

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการอ่านนั้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความคิด ความบันเทิง และเพื่อให้สามารถรู้เท่าทันกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม ทั้งนี้จุดมุ่งหมายของการอ่านก็ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล รวมทั้งการนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตต่อไป

1.4 รูปแบบ - วิธีการอ่านของเด็กแต่ละวัย

วันทนา เมืองจันทร์ (2547 : 30 - 31) ได้อธิบายถึงรูปแบบ และวิธีการอ่านของเด็กแต่ละวัยไว้ ดังนี้

อายุ 3 - 5 ปี

1. อยากรู้เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ที่อยู่ใกล้ตัว เช่น ตัวอักษร ชื่อป้าย ชื่อฉลาก และ logos.
2. ชอบ " อ่านจากภาพ " มากกว่าอ่านข้อความ
3. เริ่มจากอ่านป้ายประกาศ อ่านฉลาก และสังเกตเกี่ยวกับภาพ และเล่าเรื่องจากภาพ
4. อ่านสิ่งพิมพ์ที่คุ้นเคยใกล้ตัว เช่น ป้ายร้านอาหาร, สัญญาณจราจร

5. รู้ว่าสิ่งพิมพ์หนังสือคือแหล่งข้อมูลหรือแหล่งที่ให้ความบันเทิง
6. เริ่มพัฒนาและอยากรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้น
7. สนใจเรื่องราวทั้งหมดมากกว่าสนใจคำ ๆ เดียว
8. เริ่มพัฒนาความรู้เกี่ยวกับรูปเล่มของหนังสือว่ามีหน้าแรกจนถึงหน้าสุดท้ายและเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน

9. อาศัยผู้ใหญ่หรือเด็กที่โตกว่าอ่านให้ฟัง
10. ชอบหนังสือที่มีภาพประกอบ, หนังสือที่มีคำซ้ำ ๆ และภาษาที่มีจังหวะทำนองเพราะ ๆ

อายุ 5-7 ปี

1. อยากรู้เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ การสร้างคำ การสะกดคำ
2. มักจะสมมติว่าตนเองเป็นนักอ่านและจะอ่านจากความทรงจำ
3. ให้ความสำคัญกับสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบและเหตุการณ์ของเรื่อง จากภาพมากกว่าจะประสมคำ

4. ค่อย ๆ ให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์อื่น ๆ โกลตัวออกไป
5. เริ่มต้นพัฒนาการใช้คำศัพท์และคำพูดของตนเองจากถ้อยคำที่เคยเห็น
6. อ่านได้อย่างช้า ๆ และรอบคอบขึ้น
7. เข้าใจว่าหนังสือ " เล่านิทานให้ฟัง "
8. เริ่มพัฒนา " การอยากรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้น " ให้มากขึ้นไปอีก
9. มีความสามารถเพิ่มขึ้นในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งพิมพ์ (ตัวอักษร, คำต่าง ๆ)
10. เริ่มตระหนักว่า หนังสือมีระบบอย่างไร (เริ่มตั้งแต่หน้าแรกไปถึงหน้าสุดท้ายเรียง

ข้อความจากบนไปล่างและมีเครื่องหมายวรรคตอน เป็นต้น)

11. พัฒนาความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวอักษรกับเสียงของคำ
12. เริ่มพัฒนาความสามารถในการพยายามที่จะอ่านและเริ่มค้นหาและศึกษาคำที่อ่านไม่

เข้าใจ

13. เลือกหนังสือเรื่องสั้น ๆ เป็นเรื่องนิทานอ่านง่าย และมีคำอธิบาย มีภาพประกอบ
14. ชอบอ่านหนังสือในแนวทางที่ตนโปรดปราน

อายุ 7-9 ปี

1. สนใจเอกสารสิ่งพิมพ์ (ตัวสะกดและความหมายของคำ)
2. สนใจหัวข้อเรื่องและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
3. คิดว่าตนเองเป็นนักอ่าน
4. อ่าน เพราะมีจุดมุ่งหมายต่าง ๆ

5. อ่านเพื่อใช้ประโยชน์จากเนื้อหา เพื่อทำนายและยืนยันความหมายของคำ
6. เริ่มแก้ไขข้อบกพร่องในการอ่านของตนเอง
7. มีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเกี่ยวกับคำต่าง ๆ ที่เคยผ่านตามาก่อน
8. เริ่มพัฒนาที่จะอ่านในใจได้
9. อ่านปากเปล่าได้คล่องขึ้นมาก
10. พัฒนาความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการสื่อสาร (เช่น กราฟ, แผนที่ และแผน charts)
11. มีความรู้สึกเกี่ยวกับ "เรื่องราวที่เกิดขึ้น" และสามารถแยกแยะเหตุการณ์ได้
12. สามารถลงรายละเอียดและจับใจความสำคัญได้
13. เข้าใจรูปแบบของหนังสือ (เครื่องหมาย วรรคตอน ลูกศรที่บอกทิศทาง)
14. มีความรู้เพิ่มในเรื่องความสัมพันธ์ของรูปแบบและการสะกดคำศัพท์ง่าย ๆ
15. เริ่มอ่านโดยอิสระบ้าง
16. เริ่มค่อย ๆ เข้าใจเรื่องที่อ่าน, สรุปได้บ้าง
17. สามารถอ่านเรื่องยาว ๆ ขึ้นได้ (นวนิยาย) และเรียนรู้ว่าหนังสือคือแหล่งข้อมูล

อายุ 9 - 11 ปี

1. ขยายความสนใจไปยังเรื่องเล่าที่แต่งขึ้นและเรื่องที่ไม่ใช่นิยายเชิงมรณ
2. เริ่มตั้งจุดประสงค์ในการอ่านของตนเอง (อ่านเพราะชอบหรือเพราะสนใจ)
3. แก้ไขข้อผิดพลาดในการอ่านของตนเองได้โดยอิสระ
4. อ่านคำศัพท์ได้เพิ่มขึ้นและใช้เวลาในการอ่านมากขึ้นและมีสมาธิในการอ่านมากขึ้น
5. เพิ่มการอ่านในใจโดยใช้เวลาในการอ่านเพิ่มขึ้น
6. สามารถพัฒนาปรับอัตราการอ่านให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือกับข้อความที่กำหนดให้อ่านตามเวลาที่บังคับไว้ได้
7. เริ่มฝึกอ่านเอกสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กราฟ, แผนที่
8. ตระหนักว่ารูปแบบต่าง ๆ ของหนังสือที่อ่านมีหลากหลายและแยกแยะได้
9. สามารถจำรายละเอียดในเนื้อหาได้ และจับใจความได้ดีขึ้น
10. เข้าใจรูปแบบของหนังสือ (เครื่องหมายวรรคตอน, การเขียนอักษรตัวใหญ่, สัญลักษณ์ต่าง ๆ และรู้ว่าคำศัพท์มีรูปแบบในการสะกดคำอย่างไร)
11. สามารถอ่านเองได้
12. แสดงความสามารถที่จะอ้างอิงและอ่านอย่างวิพากษ์วิจารณ์ได้
13. ใช้เวลาในการอ่านเพิ่มมากขึ้น และชอบอ่านมากขึ้น อ่านตำราหรือนิยาย

อายุ 11 - 13 ปี

1. ขยายความสนใจไปยังเรื่องนวนิยายและเรื่องเรื่งมรยม์
 2. เริ่มอ่านโดยมีจุดประสงค์ที่หลากหลาย และเริ่มอ่านหนังสือหลายประเภทขึ้น
 3. เข้าใจว่าผู้อ่านคนอื่นอาจจะแปลความหรือตีความของเนื้อหาที่อ่านแตกต่างไปจากที่ตนเข้าใจ
 4. อ่านคำศัพท์ต่าง ๆ ได้เพิ่มมากขึ้น เพิ่มอัตราความเร็วในการอ่านในใจ มีเวลาและมีสมาธิในการอ่านมากขึ้นสามารถจะอ่านตามเวลาที่กำหนดได้
 5. มีความสามารถเพิ่มขึ้น ที่จะอ่านหนังสือที่หลากหลาย อ่านตำราได้
 6. มีความรู้เพิ่มขึ้นและสามารถที่จะแยกแยะและพุดคุย หรืออภิปรายของตัวละคร แนวคิดของเรื่อง (plot) และเนื้อหาอื่น ๆ
 7. อ่านแล้วจดจำรายละเอียดและจับใจความสำคัญได้
 8. เข้าใจรูปแบบของหนังสือที่อ่านมากขึ้น (เครื่องหมายวรรคตอน, การสะกดคำ, ตัวอักษรตัวใหญ่ เมื่อขึ้นต้นประโยค ฯลฯ)
 9. อ่านเองโดยอิสระ
 10. สามารถอ่านอย่างวิพากษ์วิจารณ์ และได้แย้งได้
 11. เข้าใจและอภิปรายเรื่องที่อ่านให้คนอื่นฟังได้ เช่น ความหมายของหัวข้อเรื่อง ข้อขัดแย้งในเรื่อง และรูปแบบการเขียนของผู้เขียน
 12. สามารถอ่านมากขึ้นและอ่านตำรายาก ๆ อ่านนิยาย, อ่านหนังสือเรียนได้อย่างดี
- สรุปได้ว่า เด็กแต่ละวัยควรได้รับการฝึกฝนการอ่านตามความเหมาะสม ความสนใจ และความอยากรู้อยากเห็น

1.5 จิตวิทยาการอ่าน

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2525 : 5) ได้ให้ความหมายของจิตวิทยาการอ่านว่า หมายถึง การนำเอาหลักวิชาทางจิตวิทยามาเป็นพื้นฐานในการเก็บรวบรวมความคิดจากสิ่งพิมพ์เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลอย่างดีที่สุดตามความมุ่งหมาย ในทางจิตวิทยาการอ่านเป็นกระบวนการอันซับซ้อนและมีความหมายหลายด้าน แล้วแต่ว่าใครจะมองทางด้านไหน เดชานท์ (Dechant.1982: 10-11) อธิบายว่าการอ่านเป็นการตอบสนองอย่างหนึ่งหรือหลายส่วน เช่น การมองเห็น การได้ยินหรือการสัมผัส เป็นต้น ผลจากการอ่านทำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งนับเป็นความเจริญงอกงามที่ได้พัฒนาขึ้น นักอ่านที่ประสบความสำเร็จในการอ่านถือว่ามี ความเจริญงอกงาม

กาเย่ (Gagne') ได้แบ่งพฤติกรรมการเรียนรู้จะนำไปสู่การอ่านไว้ 8 ขั้น (สุชุม เฉลยทรัพย์. 2531 : 98 ;อ้างอิงมาจาก Gagne'.n.d.) คือ

1. ขั้นจูงใจ (Motivation phase) เป็นการชักจูงให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ โดยตั้งเป้าหมายไว้แล้ว และเป็นสิ่งที่ผู้เรียนพอใจเมื่อได้เรียนรู้ กาเย่ กล่าวว่า ความคาดหวัง (Expectancy) ของผู้เรียนเป็นแรงจูงใจอันสำคัญในการเรียนรู้ ขั้นนี้เรียกว่า "Signal Learning"

2. ขั้นรับรู้เรื่องต่างๆ ที่สัมพันธ์กับความคาดหวังของผู้เรียนหรือรับรู้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Apprehending Phase) เช่นความตั้งใจ (Attention) และการเลือกรับรู้ (Selective Perception) ความตั้งใจเป็นรากฐานสำคัญของการเลือกการรับรู้ ผู้เรียนจะเลือกรับรู้สิ่งเร้าที่สอดคล้องกับความตั้งใจของตน เมื่อความตั้งใจเปลี่ยนไป การเลือกการรับรู้ก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย ขั้นนี้เรียกว่า "Stimulus- Response Learning"

3. การปรุงแต่งสิ่งที่รับรู้ไว้เป็นความจำ (Acquisition Phase) มีทั้งความจำระยะสั้น (Short-term Memory) ซึ่งเลือนหายไปได้เร็ว และความจำระยะยาว (Long-term Memory) ซึ่งมักจำได้นานกว่า เลือนหายไปได้ช้ากว่า ขั้นนี้เรียกว่า "Chaining"

4. ความสามารถในการสะสมสิ่งเร้าที่จะจำไว้ (Retention Phase) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเก็บรักษาหรือสะสมจากความจำระยะยาวจากการค้นคว้าเพิ่มเติมทำให้ปรากฏผลดังนี้

4.1 ความรู้บางอย่างกลายเป็นความจำที่ถาวร ไม่เลือนหายไป

4.2 ความรู้บางอย่างจะเลือนหายไปตามกาลเวลา

4.3 ความรู้บางอย่างอาจสับสนได้เนื่องจากมีสิ่งอื่นมารบกวนขั้นนี้เรียกว่า "Verbal Association"

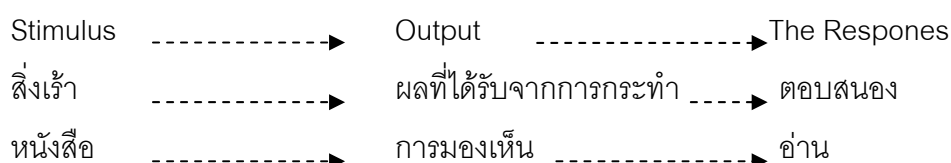
5. ความสามารถในการระลึกถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว (Recall Phase) เช่น การระลึกถึงกฎแห่งความสมดุล เมื่อแบกของ 2 ข้าง เป็นต้น ขั้นนี้เรียกว่า "Discrimination Learning"

6. ความสามารถใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้แล้วไปประยุกต์กับสิ่งเร้าใหม่ที่ประสบโดยเฉพาะในชีวิตประจำวัน ซึ่งคล้ายคลึงกับสิ่งที่เรียนรู้แล้ว (Generalization Phase) เช่น การเรียนเลขแล้วนำมาใช้ในการทอนเงินเมื่อมีคนมาซื้อของ เป็นต้น ขั้นนี้เรียกว่า "Concept Learning"

7. พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเรียนรู้ (Performance Phase) เช่น การเรียนภาษาไทย แล้วสามารถแต่งกลอนได้ไพเราะ เป็นต้น ขั้นนี้เรียกว่า "Principle Learning"

8. การแสดงผลการเรียนรู้กลับไปยังผู้เรียน หรือการที่ผู้เรียนได้รับทราบผลการเรียนรู้ (Feedback Phase) เช่น การแจ้งผลการสอบสัมภาษณ์ หลังจากการสอบสัมภาษณ์เสร็จสิ้นลงเป็นต้น มีการวิจัยหลายครั้งพบว่าผู้ที่เรียนทราบผลการเรียนรู้ได้เร็วเท่าไร ก็ทำให้การเรียนรู้มีผลดีหรือมีประสิทธิภาพสูงเท่านั้น ขั้นนี้เรียกว่า "Problem Solving"

ส่วนแนวความคิดของสแตรง (สุชุม เฉลยทรัพย์. 2531:115-116; Strang.n.d.)นั้นกล่าวว่า กระบวนการอ่านตามแนวความคิดของนักจิตวิทยาจะมีความสัมพันธ์กันดังนี้

ผลที่ได้รับจากการกระทำนี้ (Output) จะออกมาในรูปของการได้อ่าน และแปลความหมายทางสมอง ซึ่งจะแบ่งขั้นตอนของผลที่ได้รับจากการกระทำ (Output) ดังนี้

1. การมองเห็น (Visual Reception) ผู้อ่านจะมองเห็นสิ่งที่ตนอ่านนั้น สายตา จะเคลื่อนอยู่ระหว่างบรรทัดของตัวพิมพ์ จะช่วยให้เกิดการตีความหมาย นำไปสู่ Visual Center ในสมอง ความหมายที่ตีความนั้น จะออกมาในรูปของการรับรู้
2. การรับรู้ (Perception) การรับรู้เกิดจากการแปลการสัมผัสออกมาเป็นความหมาย แต่ละคนอาจจะมีการรับรู้ต่างกัน แม้ว่าจะมีการสัมผัสเหมือนกัน และการรับรู้ของแต่ละคนไม่จำเป็นต้องถูกต้องและเป็นจริงเสมอไป เนื่องจากสิ่งแวดล้อมและสิ่งเร้าซึ่งทำให้การรับรู้เปลี่ยนไป
3. ความคิดรวบยอด (Concept) เมื่อรับรู้แล้วก็นำไปเก็บไว้ที่สมองซึ่งเปรียบเสมือนเป็นคลังที่เก็บสิ่งที่รับรู้ไว้ การเก็บอาจจะเก็บไว้อย่างเป็นระเบียบหรือไม่เป็นระเบียบแล้วแต่วิธีที่จะเก็บของแต่ละบุคคล เมื่อต้องการใช้สมองก็จะเป็นผู้สั่งโดยจะต้องสำรวจดูเสียก่อนว่ามีอะไรที่จะใช้ แล้วจึงทำการสรุปเป็นข้อมูลเพื่อนำออกมาใช้การสรุปข้อมูลของสมองเรียกว่า "ความคิดรวบยอด (Concept) "
4. การสร้างสัมพันธ์ในระดับสูง (Higher levels of Association) การจำและการนำออกมาใช้ ซึ่งนำออกมาใช้อย่างเป็นระเบียบและสามารถใช้ได้ตามความต้องการ

จากแนวคิดดังกล่าว ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล (2537:22-23) ได้แสดงความคิดเห็นว่า ตามหลักจิตวิทยานั้น เราจะสนใจอะไรก็ต่อเมื่อหวังผลตอบแทนทางกายหรือทางใจโดยไม่ต้องรอนานเกินไป หรืออย่างน้อย ก็รู้ว่าต้องรอนานเท่าไร ซึ่งบางคนสนใจอ่านเพราะความจำเป็นบังคับ เพื่อความเพลิดเพลิน หรือเพื่อเอาไว้คุยตอนเข้าสังคม ตลอดจน สนใจทุกเรื่องทุกอย่างยิ่งอ่านมาก ยิ่งอยากอ่านมากๆ หลากหลาย

จึงสรุปได้ว่า พฤติกรรมการอ่านนั้น นอกจากจะต้องอาศัย หลักการทางจิตวิทยาเกี่ยวกับเรื่องสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Stimulus and Response) แล้ว ยังต้องอาศัยหลักจิตวิทยาอื่นๆ ประกอบกันด้วย

1.6 การจูงใจให้เด็กรักการอ่าน

วิธีการสร้างกำลังใจให้เด็กรักการอ่าน เมื่อเด็ก ๆ เริ่มเรียนรู้ที่จะหัดเดิน พ่อและแม่ก็จะคอยสนับสนุนและช่วยเหลือและให้กำลังใจ และที่สำคัญ มักจะแสดงความยินดีและพึงพอใจในความสำเร็จของลูกเมื่อเขาสามารถ " ตั้งไข่ " และก้าวเดินเองได้ เช่นเดียวกันผู้เป็น พ่อ แม่ หรือ

ผู้ปกครอง ก็จะต้องให้การสนับสนุนหรือ " หนุน " ในความพยายามจนประสบความสำเร็จของลูก ถ้าเขาสามารถอ่านออกได้เอง

วันทนา เมืองจันทร์ (2547 : 27 - 29) ได้กล่าวถึง วิธีการสร้างแรงจูงใจให้เด็กรักการอ่าน มีดังต่อไปนี้

1. ควรแสดงความชื่นชมในความพยายามของเขาที่จะอ่าน และต้องไม่รีบแก้ไขข้อบกพร่องทันที แต่จะใช้วิธีการอื่น ๆ ที่นุ่มนวลกว่า
2. พ่อแม่ควรใช้วิธีการค่อยเป็นค่อยไป และการยืดหยุ่นมากกว่าการบังคับลูก ควรจำไว้ว่าการระวนการวายของพ่อแม่ ถ้าลูกยังอ่านไม่ได้ จะส่งผลให้ลูกเครียดไปด้วย และจะทำให้การฝึกอ่านของลูกกลายเป็นเรื่องไม่สนุก น่าเบื่อ และทำให้เขามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการอ่าน
3. ควรให้ความช่วยเหลือเมื่อลูกต้องการความช่วยเหลือ เช่น การอ่านที่ต้องอาศัยการตีความเพื่อความเข้าใจความหมายแฝง เป็นต้น
4. ควรให้การยอมรับในสิ่งที่ลูกทำได้ถูกต้อง มากกว่าการย้ำพูดแต่สิ่งผิดพลาดของลูก
5. ให้ความสำคัญในเรื่องความหมายของคำ มากกว่ามุ่งแก้ไขในข้อบกพร่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น ถ้าลูกอาจจะใช้คำว่า " ปะ ปา " ก็ไม่ได้หมายความว่าเขาผิด
6. เสนอทางเลือกอื่นในการแก้ไข เมื่อต้องการจะชี้ให้เห็นข้อบกพร่องมากกว่า การย้ำ ในสิ่งที่เด็กทำผิด

ในกรณีที่เด็กไม่รู้ คำศัพท์ยาก ๆ ก็ต้องใช้เวลาเขาให้เพียงพอที่จะได้ใช้เวลาคิด หรือทบทวน หรือบางครั้งก็ต้องบอกเขาไป บางทีก็ต้องบอกให้เขาใช้ความพยายามในการ " ทำนาย " ความหมายของคำศัพท์นั้น จากเนื้อความในเรื่องที่อ่านหรืออาจจะให้เขาอ่านทั้งประโยคใหม่ ตั้งแต่ต้นที่ผ่านมา เพื่อว่าเขาอาจจะนึกได้ว่า คำศัพท์ตัวนี้ มีความหมายว่าอย่างไร หรืออาจจะใช้วิธีการอภิปรายกันว่า คำที่เขาอ่านผ่านไปนี้ มีความหมายว่าอย่างไร เช่น คำว่า " สิ่งแวดล้อม " เป็นคำศัพท์ที่ยากต่อการเข้าใจความหมายสำหรับเด็กเล็ก ๆ พ่อ แม่ หรือครูก็อาจจะจัดช่วงเวลาพูดคุยกันเกี่ยวกับคำว่า " สิ่งแวดล้อม " โดยให้เด็กตอบคำถามว่า สิ่งแวดล้อมในเรื่องที่อ่านตอนนี้ น่าจะหมายถึงอะไรบ้าง ? วิธีการเช่นนี้จะทำให้เขาเข้าใจความหมายของคำว่าสิ่งแวดล้อมได้ในที่สุด

วิธีการที่จะช่วยให้เด็กเป็นนักอ่านที่ดี (นอนหนังสือ)

การมีนิสัยรักการอ่านเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาสะสมมากกว่าการบังคับ หรือกำหนดให้ทำเด็ก ๆ ที่ได้รับการฝึกฝนให้รักการอ่านไปพร้อม ๆ กับการถูกฝึกให้หัดอ่าน ต่อมาเขาจะกลายเป็นนักอ่านที่ดี วิธีการต่อไปนี้ 2 วิธีที่จะช่วยให้เด็กเป็นนักอ่านที่ดี คือ (1) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือครู ต้องอ่านให้เขาฟังก่อน ตั้งแต่เขายังอ่านไม่เป็น (2) ต้องกระตุ้นให้เขาได้ฝึกอ่านเองโดยอิสระ

การอ่านให้เด็กฟังจะช่วยให้เกิดการพัฒนานในเรื่องต่อไปนี้

1. ทำให้เด็กมีทัศนคติทางบวกที่มีต่อการอ่านหนังสือ กล่าวคือ หนังสือที่อ่านให้เด็กฟัง ต้องเหมาะสมกับวัยของเด็กด้วย ต้องสนุก เข้าใจ ชวนให้ติดตาม เป็นต้น

2. เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์

3. เด็กได้รับความรู้ในเรื่องอื่น ๆ เพิ่มขึ้น

4. เด็กได้รับความรู้ในการใช้ภาษาเขียน การใช้ภาษาในหนังสือ รวมทั้งการผูกโครงสร้างของเรื่องราวให้เป็นนิทาน

เด็กจะนำความรู้จากการอ่านมาพูดคุยกับเพื่อน และการได้พูดคุยหรืออภิปรายกับเพื่อนเกี่ยวกับเรื่องนิทานที่อ่าน หรือจากการพูดคุยเกี่ยวกับภาพประกอบในเรื่องก็จะทำให้เขาได้พัฒนาความคิด ในการคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ และการคิดสะท้อนกลับ ซึ่งจะนำไปสู่ความแตกฉานทางปัญญา

พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือครู ควรมีวิธีการจูงใจให้เด็กรักการอ่าน โดยวิธีการต่อไปนี้

1. ควรยังคงอ่านให้เด็กฟังอยู่บ้าง ในโอกาสอันเหมาะสม แม้ว่าเขาจะสามารถอ่านเองได้แล้ว แม้ว่าเขาย่างเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้นแล้วก็ตาม

2. ควรหาโอกาสที่จะได้อ่านไปพร้อม ๆ กันกับเด็กบ้าง แต่ถ้าเด็กเล็ก ควรอ่านหนังสือที่มีจังหวะและถ้อยคำซ้ำ ๆ กัน

3. ควรทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี เช่น พ่อ แม่ ต้องการให้ลูกรักการอ่าน พ่อ และแม่ก็ต้องทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย เพราะเด็กจะเห็นคุณค่าจากการที่มีผู้ทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้เห็นมากกว่าจะเชื่อตามที่มีคนบอกให้เขาทำ

4. จัดหาหนังสือที่เหมาะสมกับวัยของเด็กไว้ให้เพียงพอ เช่น ห้องสมุดในโรงเรียน ควรจัดให้มีหนังสือหลากหลายประเภทให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก

5. ใช้ความสนใจในการเรียนรู้ของเด็กให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาหรือปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก

6. ควรจัดเวลาให้เด็กได้อ่านหนังสือด้วย เช่น เมื่ออยู่บ้าน เด็กควรมีเวลาหลังจากรับประทานอาหารเย็นแล้ว โดยจัดหามุมอ่านหนังสือที่มีแสงสว่างเพียงพอและให้เขาได้มีโอกาสอ่านประมาณครึ่งชั่วโมงก่อนนอนทุกวันก็จะดี

สรุปได้ว่าพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครู ควรสร้างแรงจูงใจให้เด็กรักการอ่าน อ่านให้เขาฟัง กระตุ้นให้เขาได้ฝึกอ่านเอง แสดงความชื่นชมเมื่อเขาอ่านได้ และเป็นแบบอย่างที่ดีในการอ่าน

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่าน

2.1 ความหมายของนิสัยรักการอ่าน

การอ่านเป็นวิธีการแสวงหาความรู้และความบันเทิงวิธีหนึ่ง ซึ่งบุคคลทั่วไปใช้เป็นเครื่องมือใน

การแสวงหาความรู้โดยไร้ขีดจำกัดเรื่องเวลาและสถานที่ การอ่านทำให้บุคคลมีความรู้ และเฉลียวฉลาด ปราดเปรียว มีวิสัยทัศน์ มีผู้ให้ความหมายของการอ่านไว้หลายท่าน ดังนี้

สมใจ ทองเรือง (2537 : 18 - 24) ได้ให้ความหมายของนิสัยรักการอ่านไว้ว่า นิสัยรักการอ่านเป็นพฤติกรรมที่ชอบอ่านหนังสือที่กระทำเป็นประจำ โดยแสดงให้เห็นทางพฤติกรรม ได้แก่ การใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ มีรสนิยมในการอ่าน การให้หนังสือเป็นของขวัญ สนทนาเรื่องหนังสือ และจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านโดยการจัดหิ้งหนังสือ เป็นต้น

เกสสุรางค์ สักกะบูชา (2540 : 7) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่าน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนเกี่ยวกับความสนใจ การชอบอ่าน การมีความพร้อม และความพยายามในการอ่าน ได้แก่ การดูหนังสือ การดูรูปภาพจากหนังสือ การอ่านหนังสือเรียน หนังสืออ่านสำหรับเด็ก หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ที่เป็นประโยชน์ รู้จักใช้เวลาว่างเพื่อการอ่าน ซึ่งมีการแสดงพฤติกรรมดังกล่าวเป็นประจำ โดยสามารถอ่านหนังสือได้ทุกสถานที่และทุกโอกาสตามความเหมาะสม

ปราณี รัตนัง (2541 : 10) ได้ให้ความหมายของนิสัยรักการอ่านไว้ว่า นิสัยรักการอ่านเป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับการอ่านที่ได้รับการฝึกฝนเป็นเวลานาน จนกระทั่งสภาพจิตใจเกิดความสนใจที่จะอ่าน จิตใจถูกกระตุ้นให้อยากอ่าน ชอบที่จะอ่านและแสดงออกให้เห็นทางพฤติกรรม เช่น การใช้เวลาว่างในการอ่าน ลักษณะการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่าน มีสมาธิในการอ่าน มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน เป็นต้น นิสัยรักการอ่านเป็นสิ่งที่ตั้งเป้าหมายเป็นที่พึงปรารถนาของสังคม

ศรียรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2542 : 34) ได้ให้ความหมายนิสัยรักการอ่านว่า นิสัยรักการอ่าน หมายถึง การใฝ่ มุ่งมั่นแต่การอ่าน และอ่านจนเคยชิน อ่านจนเป็นนิสัย แม้บางครั้งจะมีปัญหาและอุปสรรคต่อการอ่านบ้าง ก็ไม่ย่อท้อ คนที่มีนิสัยรักการอ่านย่อมอ่านทุกอย่างที่เป็นวัสดุสำหรับการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ ป้ายโฆษณา ประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ หรือแม้แต่กระดาษห่อของ สามารถอ่านได้ทุกสถานที่ ทุกโอกาส แม้แต่อยู่ในห้องสุขา และไม่ปล่อยเวลาว่างไปกับกิจกรรมอื่นใดนอกจากการอ่าน

สรุปได้ว่า นิสัยรักการอ่าน เป็นคุณลักษณะที่ชอบอ่านหนังสือของบุคคล ที่เกิดขึ้นเป็นประจำ และสม่ำเสมอ อย่างต่อเนื่องในทุกสถานที่และโอกาส

2.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการอ่าน

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 2 - 3) ได้กล่าวถึงการสร้างนิสัยรักการอ่านมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ ซึ่งจะต้องเริ่มจากการสร้างความสนใจในการอ่านของเด็ก และส่งเสริมการอ่านตั้งแต่ก่อนเข้าโรงเรียน ในปัจจุบันวิทยาการต่าง ๆ เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว มีนักวิทยาศาสตร์ นักจิตวิทยา นักการศึกษาและนายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเรื่องเด็ก ทั้งชาวไทยและชาว

ต่างประเทศหลายคนได้ค้นพบว่า การสร้างความสนใจในการอ่านมีความสำคัญมาก ควรเริ่มตั้งแต่ขณะที่เป็นทารกอยู่ในครรภ์ของมารดาจึงจะมีผลดีต่อสมองของเด็กทารกและเมื่อเติบโตขึ้นมาก็ต้องปลูกฝังและสร้างความสนใจในการอ่านไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งมีนิสัยรักการอ่าน เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน ประสบความสำเร็จในชีวิตหน้าที่การงานและมีนิสัยรักการอ่านไปจนชั่วชีวิต

สรุปได้ว่า ความสำคัญและประโยชน์ของนิสัยรักการอ่านจะช่วยให้พัฒนาคุณภาพของมนุษย์ให้ประสบความสำเร็จได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

2.3 การสร้างนิสัยรักการอ่าน

นิสัยรักการอ่าน คือ การชอบอ่านจนเป็นนิสัย เมื่อมีเวลาว่างจะชอบอ่านมากกว่าทำอย่างอื่น และชอบอ่านหนังสือหรือวัสดุการอ่านทุกชนิดทุกประเภท ทั้งหนังสือที่ให้ความบันเทิง และสารคดี คนที่อ่านหนังสือตลอดเวลาเรียกว่า "หนอนหนังสือ" (Bookworm)

นิสัยรักการอ่านจะเกิดขึ้นเองในตัวบุคคลยากมาก หากไม่ได้รับการส่งเสริมและปลูกฝังให้รักการอ่านจนเป็นนิสัย เพราะการอ่านไม่ใช่ทักษะที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ (Having a nature talent) การอ่านไม่ใช่พรสวรรค์ที่ติดตัวมาโดยเฉพาะสำหรับบางคน เช่น เกิดมาเพื่อเป็นนักอ่าน (แต่อาจมีเด็กอัจฉริยะบางคนอ่านเก่งเป็นพิเศษซึ่งน้อยมาก) และการอ่านไม่ใช่กรรมพันธุ์ แต่การอ่านเป็นสิ่งที่ต้องฝึกฝน ต้องอ่านมาก ๆ จนกระทั่งเกิดนิสัยรักการอ่าน

ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2542 : 35) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้คนไทยขาดนิสัยรักการอ่านสรุปได้ดังนี้

1. ไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน
2. ปัญหาการอ่าน
3. วัสดุการอ่าน
4. ขาดการกระตุ้นและส่งเสริมให้มีนิสัยรักการอ่าน
5. ความบกพร่องทางร่างกาย
6. ความสามารถทางสมอง
7. ความพร้อมที่จะเรียนอ่าน
8. สภาพอารมณ์
9. สภาพเศรษฐกิจ
10. อิทธิพลจากสิ่งอื่น ๆ

อย่างไรก็ตามนิสัยรักการอ่านนี้ ไม่สามารถจะปลูกฝังได้ในระยะเวลาอันสั้น หรือในผู้ที่พ้นวัยเด็กแล้ว การสร้างนิสัยรักการอ่านให้ได้ผลนั้นจะต้องเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก โดยมีพ่อแม่ผู้ปกครองและครูเป็นผู้ปลูกฝัง ตลอดจนจัดสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลให้เป็นปัจจัยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

สุชุม เฉลยทรัพย์ (2531 : 19) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กจะชอบอ่านหนังสือหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการเลี้ยงดู บทบาทของครอบครัวต่อการอ่านหนังสือของเด็กจะมีมากกว่าโรงเรียน พ่อแม่ควรมีเวลาให้กับลูก หาหนังสือที่ดีให้ลูก อ่านหนังสือที่ลูกชอบมา ป้อนคำถามให้กับลูกเพื่อจะได้เข้าใจพัฒนาการของลูกด้วย สิ่งที่สำคัญที่สุดของพ่อแม่ คือ การเตรียมพร้อมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ในญี่ปุ่นเขาจะหารูปสวย ๆ มาให้เด็กได้สัมผัส เด็กจะได้สุนทรีย์ว่ารูปไหนสวย รูปไหนไม่สวย ถ้าเราให้เขาพบแต่สิ่งสวยงามสิ่งเหล่านี้จะอยู่ในตัวเขา เด็กญี่ปุ่นถ้าอ่านหนังสือไม่ออกจะให้พ่อแม่อ่านให้ฟัง หนังสือเป็นสื่อให้พ่อแม่ได้ใกล้ชิดลูกเพราะเราไม่สามารถปิดกั้นสิ่งแวดล้อมได้ทั้งหมดและการปิดกั้นสิ่งแวดล้อมไม่ใช่สิ่งที่ดี เพราะลูกก็คือมนุษย์ในสังคม ถ้าเราปิดกั้นเด็กจะล้มเหลวในชีวิต

ขวัญฤดี อัครวาณิชชัย และคณะ (2538 : 30 - 32) มีความเห็นว่า การอ่านหนังสือได้มีใช้ทักษะที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ แต่ต้องเรียนและฝึกฝน ต้องอ่านให้มาก อ่านเรื่องราวต่าง ๆ ให้หลากหลาย เมื่อพบคำยากหรือเรื่องราวที่ไม่มีประสบการณ์มาก่อน ให้ใช้หนังสือที่ช่วยการค้นคว้า เช่น พจนานุกรม สารานุกรม หรือหนังสือเล่มอื่นที่มีแนวเดียวกันแต่ง่ายกว่า ถ้าทำได้ดังนั้นก็ทำให้อ่านได้คล่องและแตกฉาน การสร้างนิสัยรักการอ่าน และการสร้างสังคมการอ่านเป็นหน้าที่ของทุกคน ทุกคนต้องพยายามฝึกฝนตัวเองให้เป็นนักอ่านที่ดี และช่วยส่งเสริมสนับสนุนชักชวนให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญของการอ่าน ให้เกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้อ่านต้องเป็นผู้รู้จักอ่าน รู้จักใช้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ที่ได้จากการอ่าน ควรอ่านหนังสือดีมีคุณค่า การอ่านเป็นการป้อนข้อมูลอันเป็นเสมือนอาหารสมองให้แก่ตน การอ่านจึงเป็นการพัฒนาสติปัญญาความรู้โดยตรง ผู้เรียนควรอ่านหนังสือเพิ่มขึ้นจากการเล่าเรียนในห้องเรียน เป็นการหาความรู้ด้วยตนเอง เพราะวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการเรียน คือ การพัฒนาตนเองให้มีความสามารถยิ่งขึ้นทางการรับสาร การคิดและการแสดงออก จึงจำเป็นต้องมีทักษะและทัศนคติที่ถูกต้องในการแสวงหาความรู้ให้เพิ่มพูนอยู่จนตลอดชีวิต เพราะนอกจากเป็นการช่วยตนให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาแล้ว ยังเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตรอบด้าน

รู้จักนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างถูกต้องและมีคุณธรรม หนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เป็นสื่อความรู้ส่งเสริมความคิดทางวิทยาศาสตร์และช่วยพัฒนาวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้สนใจเข้ากันและเข้าใจสิ่งแวดล้อมของตนเอง ช่วยให้เราได้ท่องเที่ยวไปในโลกกว้าง ตลอดจนสร้างสันติภาพในโลก แม้ผู้มีการศึกษาทั้งหลายได้ตระหนักแล้วว่าการมีนิสัยรักการอ่านเป็นคุณสมบัติที่สำคัญยิ่งของมนุษย์ การจะสร้างนิสัยรักการอ่านก็ยังมีอุปสรรค ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมไม่ดี เช่น อยู่ในที่ที่ไม่สงบ สถานที่ยังไม่เหมาะ อุณหภูมิไม่พอดีและแสงสว่างไม่พอ เป็นต้น

2. มีอุปสรรคทางสุขภาพทางกาย เช่น สายตาไม่ดี และความเจ็บไข้ต่าง ๆ อุปสรรคทางสุขภาพใจ เช่น มีเรื่องกังวล เครียดและขาดสมาธิ

3. ขาดทักษะทางภาษา

4. พื้นความรู้เดิมมีจำกัด

5. กังวลเรื่องศัพท์หรือข้อความบางตอนที่แปลกใหม่ในหนังสือมากเกินไป จนขาดการรวบรวมความคิดและไม่เข้าใจสิ่งที่อ่าน

6. ไม่ทราบว่าอ่านแล้วจะนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร จึงไม่เห็นประโยชน์ของหนังสือและทำให้ไม่ชอบอ่านหนังสือ

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 86) ได้กล่าวถึงองค์การที่มีบทบาทในการสร้างนิสัยรักการอ่าน สรุปได้ดังนี้

1. บ้านหรือครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน พ่อแม่ให้ความรักความอบอุ่น ทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่านต่าง ๆ ให้กับลูก เช่น เล่านิทาน เล่าเรื่องหนังสือ อ่านหนังสือให้ลูกฟัง ฯลฯ

3. โรงเรียน โรงเรียนมีห้องสมุดที่น่าสนใจ นำเข้าไปอ่าน ครูและบรรณารักษ์จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านต่าง ๆ เช่น เล่านิทาน จัดนิทรรศการ ประกวดการเล่านิทาน แข่งขันตอบปัญหา ได้วาที แสดงละคร สนทนาเรื่องหนังสือ ฯลฯ ทั้งบ้าน โรงเรียน และชุมชน ควรให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านต่าง ๆ ล้วนแต่เป็นการสร้างนิสัยรักการอ่านให้เด็กทั้งสิ้น

ทิพย์วรรณ แจ่มไพบูลย์ (2546 : 50) ได้กล่าวถึงการฝึกตนเองให้มีลักษณะนิสัยและคุณลักษณะที่ดีของนักอ่าน มีแนวทางการฝึก ดังนี้

1. พยายามสร้างนิสัยตนเองให้รักการอ่าน โดยพยายามอ่านหนังสือทุกประเภท ที่จะให้ประโยชน์ และอ่านจนเป็นนิสัย

2. ฝึกการอ่านหนังสือให้เร็วและพยายามจับใจความให้ได้ วิธีการ คือ ต้องใช้ช่วงสายตาให้กว้าง พยายามไม่ให้มีจุดสะดุดหรือสายตาหยุดนิ่ง เพื่อจะให้อ่านได้เร็ว ขณะที่อ่านก็พยายามจับใจความไปด้วย

3. ฝึกฝนตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่าน คือ อ่านเพราะต้องการความรู้ และอ่านเพราะอยากรู้การที่จะเป็นคนเก่งกว่า หรือมีความสามารถเหนือคนอื่นได้ เราต้องตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่าน แล้วพยายามทำให้บรรลุจุดหมายนั้นให้ได้

4. ฝึกสังเกตส่วนประกอบของหนังสือ เช่น ปก คำนำ สารบัญ คำนิยม หัวข้อเรื่อง บรรณานุกรม จะทำให้เข้าใจสิ่งที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น

5. ใช้เทคนิคหรือองค์ประกอบอื่น ๆ เข้าช่วย เช่น สร้างบรรยากาศ ทำจิตใจให้มีสมาธิ ใช้ประสาททุกส่วนให้ช่วยจำ ตั้งใจให้แน่วแน่ ทำอารมณ์ให้สดชื่นแจ่มใส

จากการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างนิสัยรักการอ่านพอสรุปได้ว่า การสร้างนิสัยรักการอ่านมีความสำคัญเพราะการอ่านไม่ใช่ทักษะที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ การสร้างนิสัยรักการอ่านจะต้องปลูกฝังและส่งเสริมให้มือนิสัยรักการอ่านตั้งแต่เด็ก ๆ จึงจะได้ผลและถ้าจะให้ได้ดียิ่งขึ้น ควรเริ่มตั้งแต่ยังเป็นทารกอยู่ในครรภ์

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

งานวิจัยในต่างประเทศ

มอร์โร (Morrow. 1983 : 221 - 230) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางบ้านและโรงเรียน กับความสนใจในการอ่านของเด็กในระดับอนุบาล โดยการจำแนกเด็กที่มีความสนใจการอ่านออกเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ จากกลุ่มตัวอย่างเด็กนักเรียนอนุบาล 116 คน และศึกษาจากผู้ปกครองของเด็กทั้งสองกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า เด็กผู้หญิงมีความสนใจในหนังสือมากกว่าเด็กผู้ชาย เด็กกลุ่มสูงชอบดูหนังสือมากกว่า พ่อแม่มีกฎเกณฑ์ในการดูโทรทัศน์ เด็กเป็นสมาชิกของห้องสมุด โดยที่พ่อแม่พาไปห้องสมุดมากกว่ากลุ่มต่ำ เด็กในกลุ่มสูงจะมีพ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟังทุกวัน ในขณะที่พ่อแม่ของเด็กกลุ่มต่ำอ่านให้ฟังสัปดาห์ละ 1 ครั้ง หรือน้อยกว่านั้น

มิลเลอร์ (Miller. 1984 : 3338 - A - 3339 - A) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมในการใช้หนังสือร่วมกันระหว่างผู้ปกครองและเด็กก่อนวัยเรียน โดยศึกษาจากเวลาที่ผู้ปกครองให้กับการอ่านของเด็ก ทักษะจิตของผู้ปกครองและเด็กที่มีค่าการอ่าน รูปแบบกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านที่ผู้ปกครองได้ปฏิบัติต่อเด็กและจำนวนหนังสือของเด็กในบ้าน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองและเด็กจำนวน 28 คู่ ผลจากการศึกษาพบว่า การรับรู้เกี่ยวกับการอ่านของเด็กมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการรับรู้คำศัพท์ ทักษะจิตของผู้ปกครองที่มีต่อการอ่าน สามารถเป็นตัวบ่งชี้ถึงการเรียนรู้เบื้องต้นของการอ่านและการรับรู้คำศัพท์ของเด็ก ผู้ปกครองที่มีทัศนคติในทางบวกมีผลต่อความถี่ในการปฏิบัติบทบาทและพฤติกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับเด็ก พร้อมกันนั้นยังมีส่วนสนับสนุนในการกระตุ้นให้เด็กปฏิบัติเกี่ยวกับการอ่านได้ดี

นิวแมน (Neuman. 1986 : 338 - 339) ได้ศึกษาสิ่งแวดล้อมภายในบ้านที่มีผลโดยตรงกับการใช้เวลาว่างในการอ่านของเด็กนักเรียน เกรด 5 โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเด็กนักเรียน เกรด 5 จำนวน 254 คน และผู้ปกครองจำนวน 84 คน จากการศึกษพบว่า นักเรียนเกรด 5 มีการอ่าน

หนังสือในเวลาว่าง โดยเฉลี่ย 2.33 เล่มต่อเดือน เด็กผู้หญิงจะอ่านมากกว่าเด็กผู้ชาย การใช้เวลาในการอ่านแต่ละครั้งนั้น โดยเฉลี่ย 15 นาที ต่อวัน มักจะใช้เวลาก่อนนอนและช่วงเวลาพักผ่อนของครอบครัวเป็นช่วงเวลาว่างในการอ่านหนังสือมากที่สุด และพบว่าเด็กส่วนหนึ่งใช้เวลาในการดูโทรทัศน์โดยเฉลี่ยวันละ 3.36 ชั่วโมง ซึ่งเป็นการใช้เวลาว่างมากกว่าการอ่านหนังสือและส่วนมากจะมาจากครอบครัวที่มีรายได้และระดับการศึกษาต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่า บทบาทของผู้ปกครองในการสนับสนุนการอ่านนั้น มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมในการใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือของเด็ก

งานวิจัยในประเทศ

ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ (2528 : 84 - 94) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม และสภาพแวดล้อมทางบ้าน องค์ประกอบด้านตัวนักเรียน และองค์ประกอบด้านโรงเรียน กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 974 คน ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์การได้รับการส่งเสริมการอ่านจากทางบ้าน เป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนสูงสุด รองลงมาเป็นลักษณะของการซื้อวารสาร นิตยสารอ่านในบ้าน ประสบการณ์การส่งเสริมการอ่านจากโรงเรียน และรายการโทรทัศน์ที่ชอบดูประเภทรายการข่าว ตามลำดับ ผลการวิจัยนี้จึงสามารถยืนยันได้ว่า เด็กที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากทางบ้านมากมีแนวโน้มจะเป็นผู้ที่มึนนิสัยรักการอ่านมาก

วิทยา วิมลถนอม (2530 : 94 -103) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและทัศนคติของผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่านกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นอนุบาล ผลการศึกษาพบว่าบทบาทในการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลมีความสัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนทัศนคติในการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญกับนิสัยรักการอ่าน

อภิภูชลิต พุทรมาศย์ (2531 : 56 - 59) ได้ศึกษาเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านและการยืมหนังสือของนักเรียนที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีนิสัยรักการอ่านและมีการยืมหนังสือสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อังคณา กล่อมฤทธิ์ (2532 : 81 -85) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความอยากรู้อยากเห็นและนิสัยรักการอ่าน และคุณสมบัติส่วนตัวบางประการ ของนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดมากและนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดน้อย รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความอยากรู้อยากเห็นและนิสัยรักการอ่าน กับความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุดของนักเรียน พบว่านักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดมากจะมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันกับนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและคุณสมบัติส่วนตัวที่แตกต่างกันคือ กลุ่มผู้

เข้าใช้ห้องสมุดมากจะเข้าใช้ห้องสมุดเมื่อว่างจากกิจกรรมอื่น ส่วนผู้ใช้ห้องสมุดน้อยจะเข้าใช้ห้องสมุดเมื่อครูสั่งให้ค้นคว้าทำรายงาน งานอดิเรกที่กลุ่มผู้เข้าใช้ห้องสมุดชอบเป็นอันดับ 1, 2 และ 3 คือ อ่านหนังสือ ดูโทรทัศน์ และวาดรูป ตามลำดับ ส่วนกลุ่มผู้เข้าใช้ห้องสมุดน้อย ชอบดูโทรทัศน์ อ่านหนังสือ และไปเที่ยว เป็นอันดับ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

วิฑูรย์ รองศรีแย้ม (2534 : 63 - 67) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากผู้ปกครองในระดับมาก และได้รับการส่งเสริมการอ่านจากผู้ปกครองในระดับน้อย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนในระดับมาก และได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนในระดับน้อยมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุพจน์ พันธนียะ (2535 : 90 - 96) วิจัยเชิงทดลองโดยนำตัวแบบมาใช้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการอ่านในนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura) และใช้ตัวแบบที่มีพฤติกรรมการอ่านในรูปแบบชีวประวัติบุคคลสำคัญกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน แต่ละกลุ่มมีนักเรียนที่มุ่งอนาคตสูง เป็นชาย 5 คน หญิง 5 คน และนักเรียนที่มุ่งอนาคตต่ำ เป็นชาย 5 คน หญิง 5 คน จากนั้นกำหนดให้กลุ่มแรกเป็นกลุ่มควบคุม ซึ่งอ่านตัวแบบในรูปแบบชีวประวัติบุคคลสำคัญในรูปของการบรรยาย กลุ่มถัดมาเป็นกลุ่มทดลองที่หนึ่ง ซึ่งอ่านตัวแบบในรูปของการ์ตูน ชีวประวัติบุคคลสำคัญ และกลุ่ม

สุดท้ายเป็นกลุ่มทดลองที่สอง ซึ่งอ่านตัวแบบในรูปแบบทความ ชีวประวัติบุคคลสำคัญ ภายหลังการทดลองได้วัดพฤติกรรมการอ่านโดยใช้ตัวแปรที่เป็นปฏิกริยาร่วมระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแบบทั้ง 3 ลักษณะมาทำนายพฤติกรรมการอ่าน ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่า การส่งเสริมการอ่านโดยใช้ตัวแบบทั้ง 3 ลักษณะส่งผลต่อพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงมีพฤติกรรมการอ่านสูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ และนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมการอ่านมากกว่า

นักเรียนชาย

ดวงพร พวงเพชร (2541 : 84 - 96) ศึกษาการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัว และนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร เพื่อเปรียบเทียบการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัว และนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร ที่มีภูมิหลังต่างกัน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจาก

ครอบครัวยังสนับสนุนการอ่านของนักเรียน โดยการวิจัยนี้แบ่งการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัวออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้าน "การให้ความรู้" "การเป็นตัวอย่าง" "การเสริมแรง" และ "การจัดสภาพแวดล้อม" กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 416 คน ผลการวิจัยพบว่า

นักเรียนได้รับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัวโดยรวม และรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนหญิงได้รับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัวโดยรวม ด้าน "การให้ความรู้" ด้าน "การเป็นตัวอย่าง" ด้าน "การจัดสภาพแวดล้อม" สูงกว่านักเรียนชาย และนักเรียนหญิงมีนิสัยรักการอ่านมากกว่านักเรียนชาย

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่านข้างต้น สรุปได้ว่า การที่นักเรียนจะมีนิสัยรักการอ่านส่วนใหญ่พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่าน คือ บทบาทและทัศนคติของผู้ปกครองในการส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน วิธีการอบรมเลี้ยงดู พ่อแม่อ่านหนังสือให้เด็กฟัง หรือพาเด็กไปห้องสมุด เด็กมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน หรือเข้าใช้บริการของห้องสมุด และสื่อที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่าน คือ สิ่งตีพิมพ์ และโทรทัศน์ แม้ว่าจะมีอิทธิพลจากผู้ปกครอง หรือโรงเรียน และสภาพแวดล้อมเป็นส่วนใหญ่ แต่นิสัยรักการอ่าน ยังสามารถเกิดขึ้นได้จากอีกหลาย ๆ ปัจจัย เช่น ประสบการณ์ เพศ อายุ พันธุกรรม เป็นต้น ซึ่งมีความสำคัญกับนิสัยรักการอ่านมาก ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสำคัญกับนิสัยรักการอ่าน ซึ่งได้แก่ เพศ เนื่องจากเพศอาจจะเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลแสดงนิสัยออกมา ปัจจัยอีกตัวหนึ่งคือ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน น่าจะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการค้นคว้าหรือเรียนรู้ ปัจจัยสุดท้ายคือ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง เนื่องจากความรู้ หรือทัศนคติของผู้ปกครอง ทำให้แสดงบทบาทออกมาในการที่จะส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษานิสัยรักการอ่านของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยอยากทราบว่านักเรียนที่มีเพศต่างกัน ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน และระดับการศึกษาของผู้ปกครองต่างกัน จะมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันหรือไม่ และทำการสำรวจว่ามีผลปฏิสัมพันธ์นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดขอบเขตของประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 11 โรงเรียน จำนวนห้องเรียน 23 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 709 คน เป็นนักเรียนชาย 354 คน และนักเรียนหญิง 355 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 200 คน จำแนกเป็น 6 ห้องเรียน เป็นชายจำนวน 89 คน เป็นหญิงจำนวน 111 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two - Stage Random sampling) โดยมีขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มข้อมูลหน่วยสมาชิกของประชากร จัดทำกรอบการสุ่ม (Sampling Frame) โดยอาศัยลักษณะการแบ่งพื้นที่ของสำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ได้แก่ พระรามหกกลุ่ม 1 และพระรามหกกลุ่ม 2 จากนั้นจำแนกโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ของสำนักงานเขตบางพลัด ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนห้องเรียนของโรงเรียนต่าง ๆ ในสำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานครที่แบ่งตามพื้นที่ของสำนักงานเขต

พื้นที่ของ สำนักงานเขตบางพลัด	ชื่อโรงเรียน	จำนวน		
		โรงเรียน	ห้องเรียน	นักเรียน
<u>พระรามหกกลุ่ม 1</u>	โรงเรียนวัดวิมุตยาราม โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจกกลณี โรงเรียนวัดสามัคคีสุทธาวาส โรงเรียนวัดบางพลัด ป.สุวรรณโณ โรงเรียนวัดอาวฤทธิกสิการาม โรงเรียนวัดเทพากร	6	13	391
<u>พระรามหกกลุ่ม 2</u>	โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ โรงเรียนวัดรวก โรงเรียนวัดคฤหบดี โรงเรียนวัดศิริไอยสวรค์ โรงเรียนบางยี่ขันวิทยาคม	5	10	318
รวม		11	23	709
				ชาย 354 หญิง 355

ขั้นที่ 2 ทำการสุ่ม โดยแบ่งตามพื้นที่ของสำนักงานเขตบางพลัด แล้วใช้พื้นที่ของสำนักงานเขตบางพลัดเป็นหน่วยในการสุ่ม (Sampling Unit) สุ่มโรงเรียนต่าง ๆ ในแต่ละพื้นที่ของสำนักงานเขตบางพลัดมาจำนวนร้อยละ 50 ของพื้นที่ทั้งหมด ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนนักเรียนจำแนกตามเพศ ห้องเรียน และโรงเรียน ในแต่ละพื้นที่ของสำนักงานเขต
บางพลัด กรุงเทพมหานครที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

พื้นที่ของ สำนักงานเขตบางพลัด	โรงเรียน	จำนวนห้องเรียน (ห้อง)	จำนวนนักเรียน(คน)	
			ชาย	หญิง
<u>พระรามหกกลุ่ม 1</u>	โรงเรียนวัดสามัคคีสุทธิवास	3	45	43
	โรงเรียนวัดบางพลัด ป.สุวรรณโณ	3	53	41
	โรงเรียนวัดวิมุตยาราม	2	27	38
<u>พระรามหกกลุ่ม 2</u>	โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์	2	42	34
	โรงเรียนวัดรวก	3	48	48
	โรงเรียนบางยี่ขันวิทยาคม	2	23	30
รวม		15	238	234

ขั้นที่ 3 ทำการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียน
เป็นหน่วยของการสุ่ม (Unit of Sampling) และทำการสุ่มมาโรงเรียนละ 1 ห้องเรียน และเก็บ
ข้อมูลเพื่อคัดทั้ง 2 ห้องเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย ดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละห้องเรียนที่ใช้ในการวิจัย

พื้นที่ของ สำนักงานเขตบางพลัด	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)	
		ชาย	หญิง
<u>พระรามหกกลุ่ม 1</u>	โรงเรียนวัดสามัคคีสุทธิवास	19	23
	โรงเรียนวัดบางพลัด ป.สุวรรณโณ	20	21
	โรงเรียนวัดวิมุตยาราม	15	22
<u>พระรามหกกลุ่ม 2</u>	โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์	18	18
	โรงเรียนวัดรวก	19	23
	โรงเรียนบางยี่ขันวิทยาคม	14	16
รวม		105	123

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวัดนิสัยรักการอ่าน ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ 2 ลักษณะ คือ เป็นแบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยให้นักเรียนเป็นผู้ตอบแบบสอบถามดังกล่าว และอีกฉบับหนึ่งเป็นแบบสังเกตนิสัยรักการอ่านเพื่อให้ครูประจำชั้นใช้ในการสังเกตและประเมินลักษณะนิสัยรักการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคล เครื่องมือดังกล่าวมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียน มี 2 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

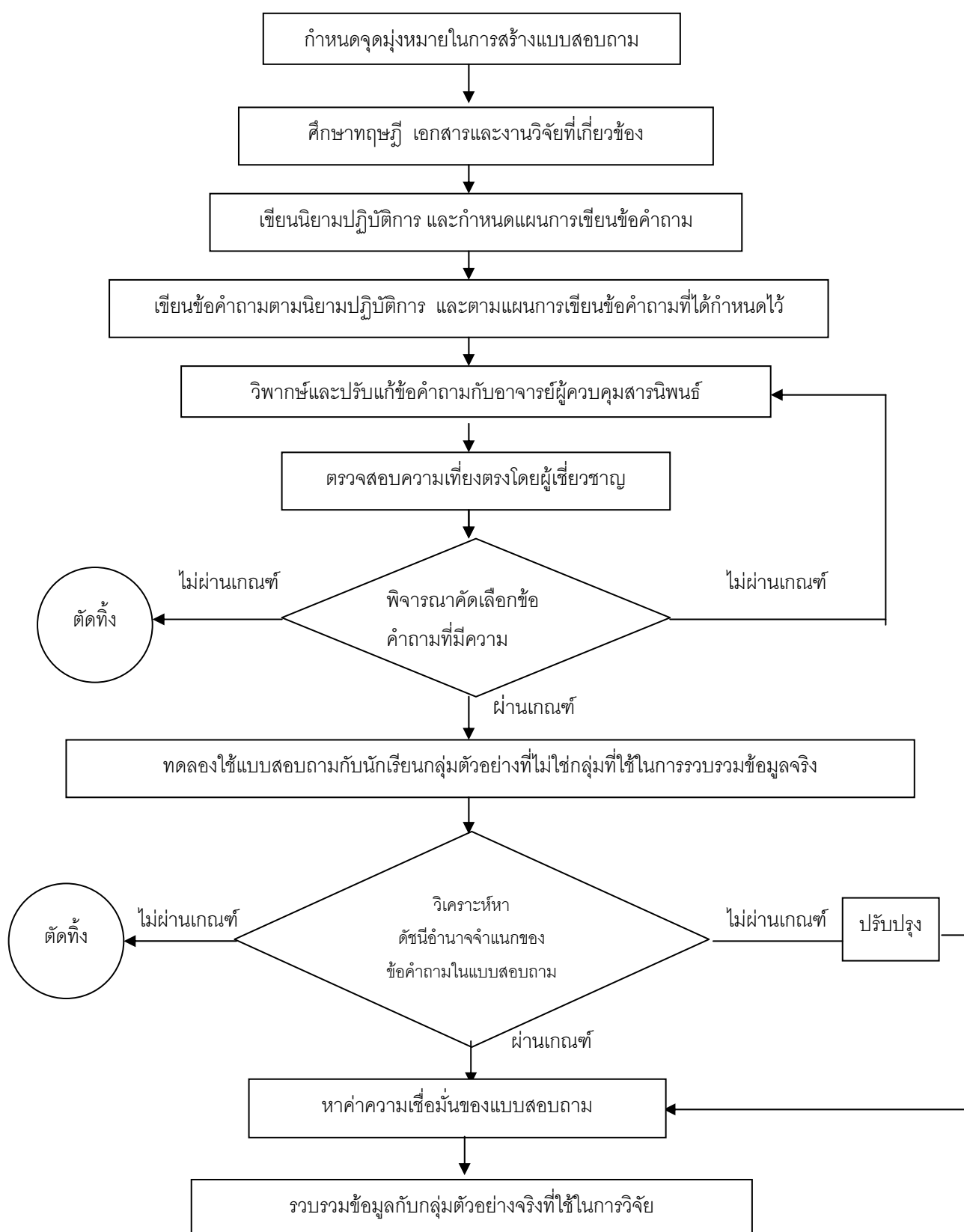
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน

2. แบบสังเกต เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมรักการอ่านของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบสังเกตสำหรับครูประจำชั้น อันเป็นเครื่องมือที่จะให้สารสนเทศประกอบการประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

2.2.1 แบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน

ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี และเอกสารต่าง ๆ แล้วดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

ภาพประกอบ 1 ลำดับขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน

จากภาพประกอบ 1 เป็นลำดับขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามนิสัรกรการอ่าน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามนิสัรกรการอ่าน ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามนิสัรกรการอ่านนี้เพื่อนำไปใช้ในการวิจัย
2. ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัรกรการอ่าน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามนิสัรกรการอ่าน
3. เขียนนิยามปฏิบัติการ (Operational Definition) จากแนวทางการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และกำหนดแผนการเขียนข้อคำถามตามลักษณะของนิสัรกรการอ่าน
4. เขียนข้อคำถามของแบบสอบถามนิสัรกรการอ่าน โดยกำหนดเนื้อหาในแบบสอบถามให้ครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ คือ ความสนใจในการอ่าน การใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ การใช้บริการห้องสมุด ประโยชน์ของการอ่าน ความรู้สึกต่อการอ่าน และการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่าน จากเนื้อหาที่กำหนด ผู้วิจัยได้เรียบเรียงข้อความสั้น ๆ เป็นนิสัรกรการอ่าน มีทั้งข้อความเชิงนิมาน (Positive) และเชิงนิเศ (Negative) ซึ่งเป็นแบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 87 ข้อ
5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น จำนวน 87 ข้อ มาวิพากษ์ และปรับแก้ข้อคำถามกับอาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์ พร้อมทั้งปรับแก้ข้อคำถามตามข้อแนะนำ คัดเลือกไว้จำนวน 69 ข้อ ตัดออก 18 ข้อ
6. นำแบบสอบถามที่สร้างและปรับปรุง จำนวน 69 ข้อ มาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและความครอบคลุมของแบบสอบถามกับนิยามปฏิบัติการ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.6 ถึง 1 คัดเลือกไว้ทั้งหมดจำนวน 66 ข้อ ตัดออก 3 ข้อ
7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดอาวุธ และโรงเรียนวัดจตุรแ้วจกกลณี สังกัดสำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน ใช้แบบสอบถาม 66 ข้อ จากนั้นนำผลที่ได้จากการทดลอง มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ Item Total Correlation คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป จำนวน 60 ข้อ ตัดออก 6 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ .2731 - .6575 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบร็ค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9466
8. จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถาม เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ชุดที่ 1 แบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของนักเรียน

1. เพศของนักเรียน

☐ ชาย

☐ หญิง

2. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

☐ ร้อยละ 80 ขึ้นไป

☐ ร้อยละ 60 - 79

☐ ร้อยละ 0 - 59

3. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

☐ ระดับประถมศึกษา

☐ ระดับมัธยมศึกษา

☐ ระดับอุดมศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
ด้านความสนใจในการอ่าน					
(0) ข้าพเจ้าเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจ					
(00) ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือการ์ตูน					
ด้านการใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ					
(0) ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเมื่อมีเวลาว่าง					
(00) ข้าพเจ้าชอบไปร้านหนังสือ					
ด้านการใช้บริการห้องสมุด					
(0) ข้าพเจ้าขอยืมหนังสือจากห้องสมุดไปอ่านที่บ้าน					
(00) ข้าพเจ้าไปห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือ					
ด้านประโยชน์ของการอ่าน					
(0) การอ่านหนังสือทำให้คิดเป็น					
(00) การอ่านหนังสือทำให้เป็นคนทันโลก					
ด้านความรู้สึกต่อการอ่าน					
(0) ข้าพเจ้ารู้สึกเพลิดเพลินกับการอ่านหนังสือ					
(00) ข้าพเจ้าไม่ชอบอ่านหนังสือเมื่อถูกบังคับให้อ่าน					
ด้านการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่าน					
(0) ข้าพเจ้าเปิดที่จะต้องอ่านหนังสือเรียน					
(00) ข้าพเจ้าไม่ชอบอ่านเรื่องตลก ไร้สาระ					

การตรวจให้คะแนน ผู้วิจัยให้คะแนน 5 ระดับ ในกรณีที่ เป็นข้อความทางบวก ถ้าตอบ "จริงที่สุด" ให้ 5 คะแนน ถ้าตอบ "จริง" ให้ 4 คะแนน ถ้าตอบ "ไม่แน่ใจ" ให้ 3 คะแนน ถ้าตอบ "ไม่จริง" ให้ 2 คะแนน ถ้าตอบ "ไม่จริงที่สุด" ให้ 1 คะแนน ส่วนในกรณีที่ เป็นข้อความทางลบ ถ้าตอบ "จริงที่สุด" ให้ 1 คะแนน ถ้าตอบ "จริง" ให้ 2 คะแนน ถ้าตอบ "ไม่แน่ใจ" ให้ 3 คะแนน ถ้า

ตอบ "ไม่จริง" ให้ 4 คะแนน ถ้าตอบ "ไม่จริงที่สุด" ให้ 5 คะแนน เมื่อคะแนนรวมทั้งหมดใครได้คะแนนมาก แสดงว่ามีระดับนิสัยรักการอ่านมาก โดยมีการแปลความหมายตามเกณฑ์ที่คิดเป็นระดับคะแนนรายข้อ และคิดเป็นระดับคะแนนทั้งฉบับ (60 ข้อ) ดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนน

แบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน มีจำนวน 60 ข้อ คะแนนเต็ม 300 คะแนน

ระดับคะแนนทั้งฉบับ	ระดับคะแนนรายข้อ	ความหมาย
ต่ำกว่า 90	ต่ำกว่า 1.50	มีระดับนิสัยรักการอ่านต่ำมาก
91 - 150	1.51 - 2.50	มีระดับนิสัยรักการอ่านต่ำ
151 - 210	2.51 - 3.50	มีระดับนิสัยรักการอ่านปานกลาง
211 - 270	3.51 - 4.50	มีระดับนิสัยรักการอ่านสูง
271 - 300	4.51 - 5.00	มีระดับนิสัยรักการอ่านสูงมาก

2.2.2 แบบสังเกตนิสัยรักการอ่าน

แบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบสังเกตสำหรับครูประจำชั้น มีวิธีดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่าน
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างเป็นแบบสังเกตนิสัยรักการอ่าน จำนวน 8 ข้อ นำแบบสังเกตที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและสำนวนภาษาพร้อมกับพิจารณาเลือกข้อที่เหมาะสม เกี่ยวกับนิสัยรักการอ่าน จำนวน 8 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ
3. นำแบบสังเกตที่ได้รับจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์มาแก้ไขปรับปรุง ข้อความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา และจัดพิมพ์เพื่อเป็นเครื่องมือประกอบการสังเกตของครูที่มีต่อนักเรียนต่อไป

ชุดที่ 2 แบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง ให้ท่านสังเกตลักษณะพฤติกรรมของนักเรียน ตามประเด็นที่กำหนดให้เป็นอย่างน้อย แล้ว
ใช้สารสนเทศดังกล่าวประกอบกับการสังเกตพฤติกรรมระยะยาวของท่าน ประเมินนิสัย
รักการอ่านของนักเรียนในภาพรวมว่าอยู่ในระดับใด

เกณฑ์การประเมิน

มาก	หมายถึง	เขาแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ
ปานกลาง	หมายถึง	เขาแสดงพฤติกรรมนั้นบ่อย
น้อย	หมายถึง	เขาแสดงพฤติกรรมนั้นบ้าง

ของ

ข้อ	ข้อความ	ลักษณะพฤติกรรม		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
1.	นักเรียนใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ			
2.	นักเรียนค้นคว้าอ่านหนังสือในห้องสมุด และแหล่งเรียนรู้ เช่น ป้ายนิเทศ หรือป้ายประกาศ			
3.	นักเรียนมักมีคำถามที่สงสัยจากเรื่องที่อ่าน			
4.	นักเรียนชอบพูดหรือเล่าเรื่องจากหนังสือที่ได้อ่านมา			
5.	นักเรียนใช้บริการยืมหนังสือจากห้องสมุด			
6.	นักเรียนสนุกสนานเมื่อให้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน			
7.	นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะหาหนังสือมาอ่าน			
8.	นักเรียนต้องการอ่านหนังสือเมื่อทำงานเสร็จแล้ว			

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนน

แบบสังเกตนิสัยรักการอ่าน มีจำนวน 8 ข้อ คะแนนเต็ม 24 คะแนน

ระดับคะแนน	ความหมาย
8.00 - 11.19	มีระดับนิสัยรักการอ่านต่ำมาก
11.20 - 14.39	มีระดับนิสัยรักการอ่านต่ำ
14.40 - 17.60	มีระดับนิสัยรักการอ่านปานกลาง
17.61 - 20.80	มีระดับนิสัยรักการอ่านสูง
20.81 - 24.00	มีระดับนิสัยรักการอ่านสูงมาก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร และนำหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ติดต่อกับอาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการเก็บข้อมูลเป็นห้องเรียน และให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม ซึ่งก่อนหน้าที่นักเรียนจะทำการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยเป็นผู้ชี้แจง เพื่อลดความตึงเครียด ให้นักเรียนวางใจว่าไม่มีผลกระทบต่อนักเรียน เพื่อว่านักเรียนจะให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริงมากที่สุด และรับแบบสอบถามคืนภายในวันนั้น และนำแบบสังเกตที่ใช้ประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียนแต่ละคนให้กับครูประจำชั้นห้องที่เก็บข้อมูล เพื่อใช้สารสนเทศดังกล่าว ประกอบกับการสังเกตพฤติกรรมระยะยาวของครูประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียนแต่ละคน และผู้วิจัยมารับแบบสังเกตของครูคืนภายใน 2 สัปดาห์หลังจากนั้น ผู้วิจัยเก็บข้อมูลวันละ 2 โรงเรียน และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียน และแบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ประเมินโดยครู

3. นำผลจากแบบสอบถามนิสัยรักการอ่านที่ตอบโดยนักเรียนและแบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ประเมินโดยครูมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จำนวนทั้งสิ้น 228 ชุด และนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน

ภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล จากจำนวนผู้ตอบทั้งสิ้น 228 คน และวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาระดับอุดมศึกษามีจำนวนน้อย คือมีเพียง 28 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.28 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งจำนวนนักเรียนในกลุ่มที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่น้อยมากนี้ ไม่เพียงพอต่อการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่าน และไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญยิ่งที่ว่าด้วยความเท่ากันของความแปรปรวนประชากรของกลุ่มที่จะนำมาเปรียบเทียบกัน ดังนั้น ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยจึงศึกษาเฉพาะข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จำแนกตามเพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ สูง , ปานกลาง และต่ำ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ได้แก่ ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา จึงได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยจริงจำนวน 200 คน จำแนกเป็นนักเรียนชาย 89 คน และนักเรียนหญิง 111 คน ดังที่แสดงไว้ในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ระดับการศึกษา ของผู้ปกครอง	ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน						รวม
	สูง		กลาง		ต่ำ		
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
ประถมศึกษา	29	13	18	19	8	33	120
มัธยมศึกษา	16	10	11	13	7	23	80
รวม	45	23	29	32	15	56	200

4. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน ตามเกณฑ์การตรวจให้คะแนนที่ตั้งไว้
2. วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐานเพื่อประมาณค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละของตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
3. เปรียบเทียบโดยรวมของนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียนที่มีเพศต่างกัน เปรียบเทียบโดยรวมของนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน และเปรียบเทียบโดยรวมของนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียนที่มีระดับการศึกษาของผู้ปกครองต่างกัน และศึกษาผล

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่าน เพศกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่าน และศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่าน และศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่านด้วยสถิติทดสอบ (F - test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง (Three - way ANOVA)

4. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตและประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโดยครู เปรียบเทียบโดยรวมของนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียนที่มีเพศต่างกัน เปรียบเทียบโดยรวมของนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน และเปรียบเทียบโดยรวมของนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีระดับการศึกษาของผู้ปกครองต่างกัน และศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่าน เพศกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่าน และศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่าน และศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่านด้วยสถิติทดสอบ (F - test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง (Three - way ANOVA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window version 11

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรง (Face Validity) โดยใช้วิธีหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 248)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดย IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือเป็นรายข้อ โดยใช้ Item - Total

Correlation (Pedhazur. 1997 : 39)

$$r_{xy} = \frac{S_{xy}}{S_x S_y}$$

โดย	r_{xy}	แทน	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ
	S_{xy}	แทน	ค่าความแปรปรวนร่วมระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ที่เหลือ
	S_x	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนรายข้อ
	S_y	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ที่เหลือ

1.3 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 312)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S^2_i}{S^2_t} \right]$$

โดย	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum S^2_i$	แทน	ผลรวมความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S^2_t	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

2.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.2 หาค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่าเฉลี่ย (Standard Error of Estimate of Sample Mean) ซึ่งสามารถคำนวณได้จากสูตร ดังนี้

$$S_{\bar{x}} = \frac{S_x}{\sqrt{n}}$$

2.3 วิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง (Three - Way ANOVA) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 - 3 (นิคม ดังคะพิภพ. 2543 : 185) ดังนี้

1) หาค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง ซึ่งเป็นค่าที่เกิดจากการนำค่าความเป็นอิสระ (df) ไปหารค่าผลบวกกำลังสอง (SS) ตามแหล่งความแปรปรวนที่สมนัยกัน ดังนั้นค่าเฉลี่ยของ

ผลบวกกำลังสองของกรณีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบตัวแปรอิสระ 3 ตัว ซึ่งสามารถคำนวณได้จากสูตร ดังนี้

$$MS_A = \frac{SS_A}{I - 1}$$

$$MS_B = \frac{SS_B}{J - 1}$$

$$MS_C = \frac{SS_C}{K - 1}$$

$$MS_{AB} = \frac{SS_{AB}}{(I - 1)(J - 1)}$$

$$MS_{AC} = \frac{SS_{AC}}{(I - 1)(K - 1)}$$

$$MS_{BC} = \frac{SS_{BC}}{(J - 1)(K - 1)}$$

$$MS_{ABC} = \frac{SS_{ABC}}{(I - 1)(J - 1)(K - 1)}$$

$$MS_W = \frac{SS_W}{IJK(n - 1)}$$

2) หาค่า F ซึ่งเป็นค่าอัตราส่วน ที่เกิดจากอัตราส่วนของค่าไคสแควร์สามจำนวนที่เป็นอิสระจากกัน ซึ่งคำนวณได้จากสูตร ดังนี้ (นิคม ตั้งกะพิภพ. 2543 : 193)

$$F_A = \frac{MS_A}{MS_W}$$

$$F_B = \frac{MS_B}{MS_W}$$

$$F_C = \frac{MS_C}{MS_W}$$

$$F_{AB} = \frac{MS_{AB}}{MS_W}$$

$$F_{AC} = \frac{MS_{AC}}{MS_W}$$

$$F_{BC} = \frac{MS_{BC}}{MS_W}$$

$$F_{ABC} = \frac{MS_{ABC}}{MS_W}$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S	แทน	คะแนนความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
$S_{\bar{X}}$	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่าเฉลี่ย
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของค่าความแตกต่างระหว่างข้อมูลและค่าเฉลี่ยของกลุ่มข้อมูล
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสอง
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบ เอฟ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานและการประมาณค่าเฉลี่ยประชากรของคะแนนนิสัยรักการอ่าน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและขอบเขตของค่าเฉลี่ยประชากร ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ของนิสัยรักการอ่าน ในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง และจำแนกตามเพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

2. เปรียบเทียบระดับนิสัยรักการอ่านจากการรายงานตนเองของนักเรียน ระหว่าง นักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ระหว่างนักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน และศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีผลต่อระดับนิสัยรักการอ่าน เพศกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่มีผลต่อระดับนิสัยรักการอ่าน และศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับการศึกษา

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่มีผลต่อระดับนิสัยรักการอ่าน และศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับการศึกษา

ของผู้ปกครองที่มีผลต่อระดับนิสัยรักการอ่าน ด้วยสถิติทดสอบเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง (Three-way ANOVA)

3. เปรียบเทียบระดับนิสัยรักการอ่านจากการประเมินของครูต่อนักเรียนแต่ละคน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ระหว่างนักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน และศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีผลต่อระดับนิสัยรักการอ่าน เพศกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่มีผลต่อระดับนิสัยรักการอ่าน และศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่มีผลต่อระดับนิสัยรักการอ่าน ด้วยสถิติทดสอบเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง (Three - way ANOVA)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน และการประมาณค่าเฉลี่ยประชากรของคะแนนนิสัยรักการอ่าน จากการตอบแบบสอบถามของนักเรียน กับการประเมินโดยครูประจำชั้น ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และขอบเขตของค่าเฉลี่ยประชากร ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ของนิสัยรักการอ่านในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง และจำแนกตามเพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานของนิสัยรักการอ่านจากการรายงานตนเองของนักเรียนจำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการประมาณค่าเฉลี่ยประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	นิสัยรักการอ่าน				ผลการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร	การแปลความหมาย
	n	$\bar{X}$	S	$S_{\bar{x}}$		
สูง	71	225.14	27.14	3.22	218.83 - 231.45	สูง
ปานกลาง	61	217.39	23.58	3.02	211.47 - 223.31	สูง
ต่ำ	68	215.76	33.93	4.11	207.70 - 223.82	ปานกลาง-สูง
รวม	200	219.59	28.84	2.04	215.59 - 223.59	สูง

จากตาราง 5 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่าน 219.59 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 215.59 - 223.59 โดยคะแนนนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีระดับ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง คือ 225.14 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 218.83 - 231.45
 คะแนนนิสัรการอ่านของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง คือ 217.39
 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 211.47 - 223.31 และ คะแนนนิสัรการอ่านของนักเรียนที่มี
 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ คือ 215.76 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 207.70 -
 223.82 จัดว่าระดับนิสัรการอ่านของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และปานกลาง
 อยู่ในระดับสูง แต่ระดับนิสัรการอ่านของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
 อยู่ในระดับ ปานกลาง - สูง

ตาราง 6 ค่าสถิติพื้นฐานจากการประเมินนิสัรการอ่านของนักเรียน โดยครูประจำชั้น จำแนกตาม
 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการประมาณค่าเฉลี่ยประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่น
 ร้อยละ 95

ระดับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	นิสัรการอ่าน				ผลการประมาณค่าเฉลี่ย ของประชากร	การแปล ความหมาย
	n	$\bar{X}$	S	$S_{\bar{x}}$		
สูง	71	18.13	2.97	0.35	17.42 - 18.83	ปานกลาง - สูง
ปานกลาง	61	17.16	3.01	0.39	16.39 - 17.94	ปานกลาง - สูง
ต่ำ	68	16.15	2.67	0.32	15.50 - 16.79	ปานกลาง
รวม	200	17.16	2.99	0.21	16.74 - 17.58	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินนิสัรการอ่าน
 17.16 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 16.74 - 17.58 โดยคะแนนจากการประเมินนิสัรการ
 อ่านของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง คือ 18.13 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร
 17.42 - 18.83 คะแนนจากการประเมินนิสัรการอ่านของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ปานกลาง คือ 17.16 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 16.39 - 17.94 และคะแนนจากการ
 ประเมินนิสัรการอ่านของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ คือ 16.15 ซึ่งอยู่ระหว่าง
 ค่าเฉลี่ยของประชากร 15.50 - 16.79 จากการประเมินจัดว่าระดับนิสัรการอ่านของนักเรียนที่มี
 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และปานกลาง อยู่ในระดับปานกลาง - สูง แต่ระดับนิสัรการอ่าน
 ของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอยู่ในระดับ ปานกลาง

ตาราง 7 ค่าสถิติพื้นฐานและการประมาณค่าเฉลี่ยประชากรของนิสัยรักการอ่านจากการรายงานตนเองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง และการประมาณค่าเฉลี่ยประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

เพศ	นิสัยรักการอ่าน				ผลการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร	การแปลความหมาย
	n	$\bar{X}$	S	$S_{\bar{x}}$		
ชาย	89	211.49	31.15	3.30	205.02 - 217.96	ปานกลาง-สูง
หญิง	111	226.08	25.15	2.39	221.40 - 230.76	สูง
รวม	200	219.59	28.84	2.04	215.59 - 223.59	สูง

จากตาราง 7 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่าน 219.50 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 215.59 - 223.59 โดยคะแนนนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชายคือ 211.49 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 205.02 - 217.96 และคะแนนนิสัยรักการอ่านของนักเรียนหญิงคือ 226.08 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 221.40 - 230.76 จัดว่าระดับนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับสูง โดยนักเรียนชายมีนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง - สูง แต่ระดับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนหญิงอยู่ในระดับสูง

ตาราง 8 ค่าสถิติพื้นฐานและการประมาณค่าเฉลี่ยประชากรจากการประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง โดยครูประจำชั้น และการประมาณค่าเฉลี่ยประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

เพศ	นิสัยรักการอ่าน				ผลการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร	การแปลความหมาย
	n	$\bar{X}$	S	$S_{\bar{x}}$		
ชาย	89	15.84	2.44	0.26	15.33 - 16.36	ปานกลาง
หญิง	111	18.22	2.98	0.28	17.66 - 18.78	สูง
รวม	200	17.16	2.99	0.21	16.74 - 17.58	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินนิสัยรักการอ่าน 17.16 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 16.74 - 17.58 โดยคะแนนจากการประเมินนิสัยรักการ

อ่านของนักเรียนชายคือ 15.84 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 15.33 - 16.36 และคะแนนจากการประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียนหญิงคือ 18.22 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 17.66 - 18.78 จากการประเมินจัดว่าระดับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชายอยู่ในระดับปานกลาง แต่ระดับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนหญิงอยู่ในระดับสูง

ตาราง 9 ค่าสถิติพื้นฐานของนิสัยรักการอ่านจากการรายงานตนเองของนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และการประมาณค่าเฉลี่ยประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ระดับการศึกษา ของผู้ปกครอง	นิสัยรักการอ่าน				ผลการประมาณค่าเฉลี่ย ของประชากร	การแปล ความหมาย
	n	$\bar{X}$	S	$S_{\bar{x}}$		
ประถมศึกษา	120	216.86	28.87	2.64	211.69 - 222.03	สูง
มัธยมศึกษา	80	223.69	28.49	3.19	217.44 - 229.94	สูง
รวม	200	219.59	28.84	2.04	215.59 - 223.59	สูง

จากตาราง 9 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่าน 219.50 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 215.59 - 223.59 โดยคะแนนนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ผู้ปกครองจบการศึกษาระดับประถมศึกษา คือ 216.86 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 211.69 - 222.03 และคะแนนนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ผู้ปกครองจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คือ 223.69 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 217.44 - 229.94 จัดว่าระดับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา อยู่ในระดับสูง

ตาราง 10 ค่าสถิติพื้นฐานจากการประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยครูประจำชั้น จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และการประมาณค่าเฉลี่ยประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ระดับการศึกษา ของผู้ปกครอง	นิสัยรักการอ่าน				ผลการประมาณค่าเฉลี่ย ของประชากร	การแปล ความหมาย
	n	$\bar{X}$	S	$S_{\bar{x}}$		
ประถมศึกษา	120	16.85	2.67	0.24	16.37 - 17.33	ปานกลาง
มัธยมศึกษา	80	17.63	3.38	0.38	16.87 - 18.38	ปานกลาง - สูง
รวม	200	17.16	2.99	0.21	16.74 - 17.58	ปานกลาง

จากตาราง 10 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินนิสัยรักการอ่าน 17.16 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 16.74 - 17.58 โดยคะแนนจากการประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ผู้ปกครองจบการศึกษาระดับประถมศึกษา คือ 16.85 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 16.37 - 17.33 และคะแนนจากการประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ผู้ปกครองจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คือ 17.63 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 16.87 - 18.38 จากการประเมินจัดว่าระดับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาระดับประถมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง แต่ระดับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง - สูง

2. เปรียบเทียบระดับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีเพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับการศึกษาของผู้ปกครองแตกต่างกัน จากการรายงานตนของนักเรียนกับการประเมิน โดยครูประจำชั้น ด้วยสถิติทดสอบเอฟ (F - test) จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบตัวแปรอิสระ 3 ตัว (Three - Way ANOVA)

2.1 ค่าสถิติพื้นฐานนิสัยรักการอ่านจากการรายงานตนของนักเรียนกับการประเมิน โดยครูประจำชั้น ของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน และมีระดับการศึกษาของผู้ปกครองต่างกัน

ตาราง 11 ค่าสถิติพื้นฐานนิสัยรักการอ่านจากการรายงานตนเองของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีระดับการศึกษาของผู้ปกครองต่างกัน และมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

ระดับ ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	เพศชาย จำนวน 89 คน				เพศหญิง จำนวน 111 คน			
	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
สูง	224.13	40.57	222.14	32.66	222.67	25.37	229.96	23.58
ปานกลาง	212.11	27.76	220.73	24.29	217.68	24.24	221.46	15.66
ต่ำ	205.07	31.38	205.13	32.72	229.31	25.50	246.20	31.48
รวม	210.15	31.79	213.68	30.44	222.54	25.01	231.09	24.77

จากตาราง 11 พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามเพศ พบว่านักเรียนชายที่

ผู้ปกครองจบการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านเท่ากับ 210.15 และ 213.68 ตามลำดับ และนักเรียนหญิงที่ผู้ปกครองจบการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านเท่ากับ 222.54 และ 231.09 ตามลำดับ

ตาราง 12 ค่าสถิติพื้นฐานจากการประเมินนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีระดับการศึกษาของผู้ปกครองต่างกัน และมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน โดยครูประจำชั้น

ระดับ ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	เพศชาย จำนวน 89 คน				เพศหญิง จำนวน 111 คน			
	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
สูง	17.13	2.36	16.29	2.81	17.82	2.65	19.48	3.23
ปานกลาง	15.83	2.41	16.91	2.12	17.84	3.27	18.23	3.56
ต่ำ	15.45	2.08	15.00	2.94	17.31	1.89	18.50	2.92
รวม	15.82	2.26	15.88	2.74	17.72	2.69	18.91	3.24

จากตาราง 12 การประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยครูประจำชั้น พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามเพศ พบว่านักเรียนชายที่ผู้ปกครองจบการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินนิสัยรักการอ่านเท่ากับ 15.82 และ 15.88 ตามลำดับ และนักเรียนหญิงที่ผู้ปกครองจบการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินนิสัยรักการอ่านเท่ากับ 17.72 และ 18.91 ตามลำดับ

2.2 เปรียบเทียบระดับนิสัยรักการอ่านจากการรายงานตนของนักเรียนกับการประเมินโดยครูประจำชั้น ของนักเรียนที่มีเพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับการศึกษาของผู้ปกครองแตกต่างกัน ด้วยสถิติทดสอบเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบตัวแปรอิสระ 3 ตัว (Three - Way ANOVA)

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนนิสัยรักการอ่านจากการรายงานตนเองของนักเรียนที่มีเพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับการศึกษาของผู้ปกครองแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
เพศ (A)	1	6819.842	6819.84	8.93*
ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (B)	2	1178.86	589.43	.77
ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง (C)	1	1346.61	1346.61	1.76
ปฏิสัมพันธ์ (A X B)	2	8156.14	4078.07	5.34*
ปฏิสัมพันธ์ (A X C)	1	507.41	507.41	.66
ปฏิสัมพันธ์ (B X C)	2	221.05	110.53	.15
ปฏิสัมพันธ์ (A X B X C)	2	876.11	438.06	.57
ความคลาดเคลื่อน	188	143619.30	763.93	
รวม	199	165520.38		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่ากลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีเพศต่างกัน จะมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่างกัน ระดับการศึกษาของผู้ปกครองต่างกัน มีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 นอกจากนี้พบว่าตัวแปรเพศกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน ส่งผลให้เกิดนิสัยรักการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ตัวแปรเพศกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่งผลร่วมกันต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียน แต่ตัวแปรเพศกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ตัวแปรระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองไม่พบว่ามีผลปฏิสัมพันธ์ต่อนิสัยรักการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือตัวแปรเพศกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ตัวแปรระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองไม่ส่งผลร่วมกันต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

เมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่านักเรียนหญิงมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีเพศ
ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับการศึกษาของผู้ปกครองแตกต่างกัน โดยครูประจำชั้น

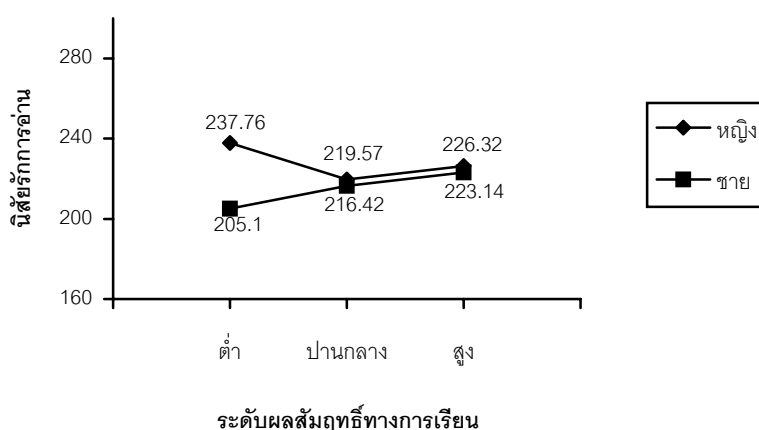
แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
เพศ (A)	1	177.38	177.38	23.83*
ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (B)	2	33.97	16.49	2.21
ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง (C)	1	10.29	10.29	1.38
ปฏิสัมพันธ์ (A X B)	2	7.93	3.97	.53
ปฏิสัมพันธ์ (A X C)	1	13.37	13.37	1.80
ปฏิสัมพันธ์ (B X C)	2	1.11	.56	.08
ปฏิสัมพันธ์ (A X B X C)	2	18.35	9.18	1.23
ความคลาดเคลื่อน	188	1399.64	7.45	
รวม	199	1776.88		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 การสังเกตนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยครูประจำชั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีเพศต่างกัน จะมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ระดับการศึกษาของผู้ปกครองต่างกัน มีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังไม่พบว่าตัวแปรเพศกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวแปรเพศกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และตัวแปรระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองก่อให้เกิดผลปฏิสัมพันธ์ต่อนิสัยรักการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ตัวแปรเพศกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวแปรเพศกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และตัวแปรระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองไม่ส่งผลร่วมกันต่อนิสัยรักการอ่าน

เมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินนิสัยรักการอ่านโดยครู ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงพบว่านักเรียนหญิงมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

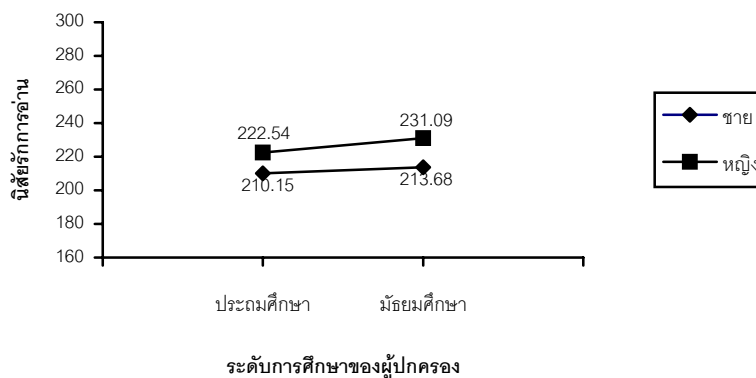
เมื่อนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาจัดทำเป็นกราฟเส้น เพื่อที่จะอธิบายลักษณะของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ส่งผลร่วมกันต่อนิสัยรักการอ่าน พบว่า นักเรียนหญิงที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลับมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนหญิงที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และสูง ในขณะที่นักเรียนชายที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนชายที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และปานกลาง อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมนักเรียนหญิงมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนชายในทุกะดับของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 กราฟปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน

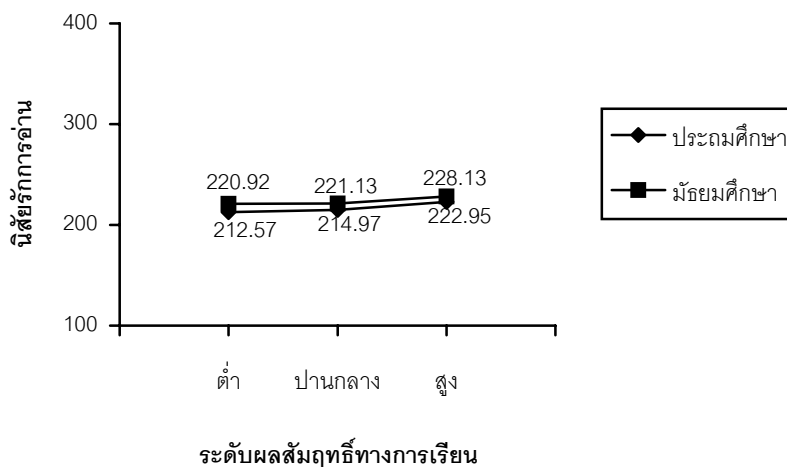
เมื่อนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาจัดทำเป็นกราฟเส้น เพื่อที่จะอธิบายลักษณะของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่ส่งผลร่วมกันต่อนิสัยรักการอ่าน พบว่า ไม่มีส่วนที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง นั่นคือค่าเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่มีระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่จบชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีรูปแบบนิสัยรักการอ่านไม่แตกต่างกัน โดยในภาพรวมนักเรียนหญิงมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนชาย ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 กราฟปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อ

นิสัรการอ่าน

เมื่อนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาจัดทำเป็นกราฟเส้น เพื่อที่จะอธิบายลักษณะของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับการศึกษาของผู้ปกครองกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ส่งผลร่วมกันต่อนิสัรการอ่าน พบว่า ไม่มีส่วนที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับการศึกษาของผู้ปกครองกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นั่นคือค่าเฉลี่ยนิสัรการอ่านของนักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรูปแบบนิสัรการอ่านตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน โดยนักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีนิสัรการอ่านสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาระดับประถมศึกษา ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 กราฟปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับการศึกษาของผู้ปกครองกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ส่งผลต่อนิสัรการอ่าน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่ออธิบายนิสัรการอ่านของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง และนักเรียนที่มีระดับการศึกษาของผู้ปกครองต่างกัน ในระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง ดังกล่าวข้างต้น จะพบว่า นิสัรการอ่านของนักเรียนชายจากระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง เพิ่มขึ้นตามลำดับ ในขณะที่นักเรียนหญิงที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีนิสัรการอ่านสูงกว่านักเรียนหญิงที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และสูง โดยนักเรียนหญิงมีนิสัรการอ่านสูงกว่านักเรียนชายในทุกะดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนักเรียนที่ผู้ปกครองจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีนิสัรการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองจบการศึกษาระดับประถมศึกษาในทุกะดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรายงานตนของนักเรียน พบว่านักเรียนหญิงและนักเรียนชาย มีนิสัรการอ่านแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจากคะแนนเต็มของแบบสอบถามนิสัรการอ่าน 300 คะแนน พบว่า คะแนนเฉลี่ยนิสัรการอ่านของนักเรียนชาย อยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 205.02 - 217.96 จัดอยู่ในระดับปานกลาง - สูง และของนักเรียนหญิงอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 221.40 - 230.76 จัดอยู่ในระดับสูง แสดงว่านิสัรการอ่านของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย จากการประเมินนิสัรการอ่านของนักเรียน โดยครูประจำชั้น พบว่านักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีนิสัรการอ่านแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจากระดับคะแนน 24 คะแนน ของแบบสังเกตนิสัรการอ่าน พบว่า คะแนนเฉลี่ยนิสัรการอ่านของนักเรียนชาย อยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 15.33 - 16.36 จัดอยู่ในระดับปานกลาง

และของนักเรียนหญิงอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 17.66 - 18.78 จัดอยู่ในระดับสูง แสดงว่านิสัยรักการอ่านของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับการรายงานตนของนักเรียน

จากการรายงานตนของนักเรียนพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีนิสัยรักการอ่านไม่แตกต่างกัน โดยที่คะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 218.83 - 231.45 จัดอยู่ในระดับสูง นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง อยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 211.47 - 223.31 จัดอยู่ในระดับสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยประชากร 207.70 - 223.82 จัดอยู่ในระดับปานกลาง - สูง จากการประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยครูประจำชั้น พบว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง , ปานกลาง และต่ำ มีนิสัยรักการอ่านไม่แตกต่างกัน โดยที่คะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 17.42 - 18.83 จัดอยู่ในระดับปานกลาง - สูง นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง อยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 16.39 - 17.94 จัดอยู่ในระดับปานกลาง - สูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยประชากร 15.50 - 16.79 จัดอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต่ำกว่าการรายงานตนของนักเรียนเพียงเล็กน้อย

จากการรายงานตนของนักเรียนพบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านไม่แตกต่างกัน โดยที่คะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาระดับประถมศึกษา อยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 211.69 - 222.03 จัดอยู่ในระดับสูง และนักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 217.44 - 229.94 จัดอยู่ในระดับสูง จากการประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยครูประจำชั้น พบว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านไม่แตกต่างกัน โดยที่คะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาระดับประถมศึกษา อยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 16.37 - 17.33 จัดอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 16.87 - 18.38 จัดอยู่ในระดับปานกลาง - สูง ซึ่งต่ำกว่าการรายงานตนของนักเรียนเพียงเล็กน้อย

นอกจากนี้จากการตรวจสอบผลปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระต่าง ๆ ที่ส่งผลร่วมกันทั้งผลปฏิสัมพันธ์แบบ 2 ทาง (Two way interaction effects) และผลปฏิสัมพันธ์แบบ 3 ทาง (Three way interaction effects) พบว่ามีเพียงผลการวิเคราะห์ที่เกิดจากการรายงานตนเองของนักเรียนที่มีผลปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากตัวแปรเพศและระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกนั้นไม่พบว่ามีผลปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระชุดอื่น ๆ ทั้งจากการรายงานตนเองถึงนิสัยรักการอ่านของนักเรียน และผลจากการประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ผ่านการสังเกตของครู

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานิยักรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 สำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 200 คน เป็นนักเรียนชาย 89 คน นักเรียนหญิง 111 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two - Stage random sampling) และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามนิยักรักการอ่านของนักเรียน จำนวน 60 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9297 และแบบสังเกตนิยักรักการอ่านของนักเรียน จำนวน 8 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสังเกตสำหรับครูประจำชั้น

การดำเนินการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม ไปให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบ และนำแบบสังเกต ไปให้ครูประจำชั้นของนักเรียนแต่ละคนประเมิน โดยเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งสิ้น 228 คน และภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาระดับอุดมศึกษามีจำนวนน้อย มีจำนวนเพียง 28 คน และไม่กระจายครบทุกกลุ่มย่อยตามรูปแบบการวิเคราะห์ความแปรปรวน ทำให้เสียข้อมูลเบื้องต้นของการวิเคราะห์ดังกล่าว จึงไม่ได้นำผลการตอบแบบสอบถามของนักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาระดับอุดมศึกษามาวิเคราะห์ ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยจริงจำนวน 200 คน จำแนกเป็นนักเรียนชาย 89 คน และนักเรียนหญิง 111 คน แล้วนำแบบสอบถามของนักเรียนที่คัดเลือกไว้และแบบสังเกตของครูที่ประเมินนักเรียนแต่ละคนที่คัดเลือกไว้มาทำการวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐานและประมาณค่าสถิติ เปรียบเทียบนิยักรักการอ่านระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง เปรียบเทียบนิยักรักการอ่านระหว่างนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน เปรียบเทียบนิยักรักการอ่านระหว่างนักเรียนที่มีระดับการศึกษาของผู้ปกครองต่างกัน และศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีผลต่อนิยักรักการอ่าน เพศกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่มีผลต่อนิยักรักการอ่าน และศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่มีผลต่อนิยักรักการอ่าน และใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง (Three - Way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. จากการรายงานตนของนักเรียน พบว่านักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจากคะแนนเต็มของแบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน 300 คะแนน พบว่านิสัยรักการอ่านของนักเรียนชาย อยู่ในระดับปานกลาง - สูง และนิสัยรักการอ่านของนักเรียนหญิง อยู่ในระดับสูง แสดงว่านิสัยรักการอ่านของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย จากการประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยครูประจำชั้น พบว่า นักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจากระดับคะแนน 24 คะแนน ของแบบสังเกตนิสัยรักการอ่าน พบว่านิสัยรักการอ่านของนักเรียนชาย อยู่ในระดับปานกลาง และนิสัยรักการอ่านของนักเรียนหญิงอยู่ในระดับสูง แสดงว่านิสัยรักการอ่านของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับการรายงานตนของนักเรียน

2. จากการรายงานตนของนักเรียนพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีนิสัยรักการอ่านไม่แตกต่างกัน โดยที่นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อยู่ในระดับสูง นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง อยู่ในระดับสูง และนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อยู่ในระดับปานกลาง - สูง จากการประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยครูประจำชั้น พบว่านิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีนิสัยรักการอ่านไม่แตกต่างกัน โดยที่นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อยู่ในระดับปานกลาง - สูง นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง อยู่ในระดับปานกลาง - สูง และนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต่ำกว่าการรายงานตนของนักเรียนเพียงเล็กน้อย

3. จากการรายงานตนของนักเรียนพบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านไม่แตกต่างกัน โดยที่นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาระดับประถมศึกษา อยู่ในระดับสูง และนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อยู่ในระดับสูง จากการประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยครูประจำชั้น พบว่า นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีผู้ปกครองมีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านไม่แตกต่างกัน โดยที่นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาระดับประถมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง และนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง - สูง ซึ่งต่ำกว่าการรายงานตนของนักเรียนเพียงเล็กน้อย

4. มีผลปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากการส่งผลร่วมกันของตัวแปรเพศ และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการวิเคราะห์ผลการรายงานตนเองของนักเรียนเพียงชุดเดียว ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกนั้น

ไม่พบว่ามีผลปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระชุดอื่น ๆ ทั้งผลปฏิสัมพันธ์แบบ 2 และ 3 ทาง (2 and 3 way interaction effects) ทั้งจากการรายงานตนเองถึงนิสัยรักการอ่านของนักเรียน และผลจากการประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ผ่านการสังเกตของครู

จากผลการวิจัยข้อ 1 - 4 ทำให้สรุปเป็นภาพรวมเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่านได้ว่า นักเรียนชายที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง มีนิสัยรักการอ่านเรียงตามลำดับจากน้อยไปหามาก แต่นักเรียนหญิงที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และสูง โดยในภาพรวมนักเรียนหญิงมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนชาย และนักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีนิสัยรักการอ่านเรียงตามลำดับจากน้อยไปหามาก

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษานิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตบางพลัดกรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีเพศต่างกัน ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน และระดับการศึกษาของผู้ปกครองต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับสูง ซึ่งงานวิจัยของดวงพร พวงเพชร (2541 : 84-96) พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง และทวีศักดิ์ เดชาเลิศ (2528 : 89) พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีนิสัยรักการอ่านโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ปี 2546 เป็นปีแห่งการส่งเสริมการเรียนรู้ มีการรณรงค์และส่งเสริมให้ประชาชนรักการอ่านมากขึ้น และสถานศึกษาก็มีส่วนสำคัญในการช่วยผลักดันให้เด็กรักการอ่าน โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กได้อ่านหนังสือเพิ่มขึ้น และสนับสนุนให้เด็กเข้าใช้บริการจากห้องสมุดของโรงเรียน เพิ่มมากขึ้น

2. ผลการศึกษานิสัยรักการอ่านของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่า นักเรียนหญิงมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร พวงเพชร . (2541 : 84-96) ที่พบว่านักเรียนหญิงมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนชาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพจน์ พันธนียะ (2535 : 90 - 96) ที่พบว่านักเรียนหญิงมีพฤติกรรมรักการอ่านมากกว่านักเรียนชาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของอังคณา กล่อมฤทธิ์ (2532 : 83 - 84) พบว่านักเรียนหญิงมีนิสัยรักการอ่านมากกว่านักเรียนชาย

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างเพศเป็นสาเหตุให้คนเราแตกต่างกันในเรื่องการอ่าน ในระดับประถมเด็กผู้หญิงจะอ่านได้ดีกว่าเด็กผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังพบว่าชายและหญิงแตกต่างกันหลายด้าน เช่น ทักษะ ทักษะคิด ความสนใจ การแสดงพฤติกรรม จากการค้นคว้าปรากฏว่าชายหรือหญิงสามารถเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ได้ทัดเทียมกัน แต่การที่ชายและหญิงมีทัศนคติหรือความสนใจในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ไม่เหมือนกันเป็นเพราะชนบทรอบนิยามประเพณีของสังคม ดังคำกล่าวของ จวีลักษ์ณ์ บุญยะกาญจน์ (2525 : 40) จึงทำให้นิสัยรักการอ่านของนักเรียนแตกต่างกัน

3. ผลการรวบรวมข้อมูลโดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามรายงานพฤติกรรมของตนเอง กับผลการประเมินของครู โดยอาศัยแบบสังเกตนิสัยรักการอ่าน และการสังเกตพฤติกรรมระยะยาวนั้น ทำให้เห็นว่าผลการรายงานตนของนักเรียนกับผลจากที่ครูประเมินพฤติกรรมของนักเรียน มีความสอดคล้องกัน ผลการประเมินของครูจึงเหมาะที่จะนำมาพิจารณาร่วมกับการรายงานตนของนักเรียน เพราะครูมีความเข้าใจในนักเรียน

4. การสนับสนุนด้านการอ่านจากผู้ปกครอง มีผลต่อนิสัยรักการอ่าน ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงเด็กจะมีนิสัยรักการอ่านมากตามไปด้วย สาเหตุเพราะผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงจะมีความเข้าใจในการส่งเสริมการอ่าน และจัดหาหนังสือที่มีคุณภาพประโยชน์ให้แก่เด็กได้อ่าน เห็นความสำคัญของการอ่านทำให้สภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเด็กเอื้ออำนวยต่อการอ่านมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาน้อย สอดคล้องกับคำกล่าวของ สเตเจอร์ (2526 : 28) ที่กล่าวว่าระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการอ่าน โดยผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงมักจะอ่านหนังสือ และเลือกหนังสือดี ๆ ที่น่าสนใจให้ลูกอ่าน เห็นความสำคัญและสนับสนุนการศึกษาของลูก ๆ ซึ่งมีส่วนเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่ลูกได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สหทัยา ชินสมบูรณ์ (2528 : 76) ได้ศึกษาอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่พบว่าการศึกษาของ

ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการอ่านของนักเรียนในด้านจำนวนหนังสือที่ไม่ใช่แบบเรียน

ซึ่งจากข้อค้นพบดังกล่าวนี้ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากการให้ความสำคัญในการช่วยกันส่งเสริมปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านสูงขึ้น โดยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย ทั้งผู้ปกครองและโรงเรียนร่วมมือกันสร้างแรงจูงใจ มีการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนอ่านหนังสือเพื่อค้นคว้าหาความรู้และอ่านตามความสนใจ ซึ่งวันทนา เมืองจันทร์ (2547 : 27 - 29) ได้กล่าวถึง วิธีการสร้างแรงจูงใจให้เด็กรักการอ่าน ให้แสดงความชื่นชมในความพยายามของเขาที่จะอ่าน พ่อแม่ และครูควรใช้วิธีการค่อยเป็นค่อยไป และการยืดหยุ่นมากกว่าการบังคับลูก กระตุ้นให้เขาได้ฝึกอ่าน และเป็นแบบอย่างที่ดีในการอ่าน

จะเห็นได้ว่านิสัยรักการอ่านจะเกิดขึ้นในตัวบุคคลได้ จะต้องได้รับการส่งเสริมและปลูกฝังให้รักการอ่านจนเป็นนิสัย โดยควรจะเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก บทบาทของพ่อแม่ ต่อการอ่านหนังสือของเด็กจะมีมากกว่าโรงเรียน พ่อแม่ควรเตรียมพร้อมให้กับเด็กมีนิสัยรักการอ่าน และหนังสือยังเป็นสื่อให้พ่อแม่ได้ใกล้ชิดกับลูกอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำหรับผู้ปกครองที่มีลูกชาย ผู้ปกครองควรจะช่วยกระตุ้นให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้น โดยวิธีพาเด็กไปร้านหนังสือบ่อย ๆ หรือให้รางวัลเด็กเป็นหนังสือ และเป็นแบบอย่างที่ดีในการอ่านหนังสือ เพื่อให้เด็กได้ซึมซับพฤติกรรม ส่งเสริมให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างด้วยการอ่านหนังสือ อ่านหนังสือหลากหลายประเภท รู้จักอ่านหนังสือที่มีประโยชน์ และเห็นคุณค่าของการอ่าน

1.2 สำหรับครู ควรทำความเข้าใจให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงความสำคัญของการอ่าน ให้ผู้ปกครองได้ทราบว่าตัวเองมีบทบาทสำคัญ ในการส่งเสริมการอ่านและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก

1.3 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ควรจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ให้เอื้อต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และให้การสนับสนุนครูในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านต่าง ๆ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับประเภทหนังสือที่ชอบอ่าน หรือหาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทหนังสือกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และตัวแปรอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน เช่น สภาพแวดล้อมทางสังคม วิธีการสอนของครู หรือพฤติกรรมของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของเด็ก เป็นต้น ควรคู่กับการสังเกตเรื่องการรวบรวมข้อมูลจากการประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนจากครู

2.3 ควรทำการศึกษาวิจัยในลักษณะนี้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ หรือในกลุ่มตัวอย่างระดับชั้นอื่น ๆ เช่น มัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2539). *การรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน*. ตุลาคม - ธันวาคม 2538.
- กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2544). *รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการอ่านของนักเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2544). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกสสุรางค์ สักกะบุษชา. (2540). *ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ขวัญฤดี อัคราภูมิชัย และคณะ. (2538). *การใช้ภาษาไทย 1*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จันทิชาติตา พุกขานานนท์. (2543, สิงหาคม). *การสร้างนิสัยรักการอ่านให้ลูก*. *ใกล้หมอ*. 24(8): 88 - 89.
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. (2540). *ภาษากับการสื่อสาร*. ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม.
- จวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. (2525). *จิตวิทยาการอ่าน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- จวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). *การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาคาร.
- ดวงพร พวงเพชร. (2541). *การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัวของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปรินญานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดาวฤกษ์. (2542, สิงหาคม). *ฝึกเด็กให้ "รักการอ่าน"*. *สานปฏิรูป*. 2(17): 31 - 33.
- เตือนใจ ฤกษ์กระโทก. (2543). *การศึกษาผลการสอนซ่อมเสริมด้านความเข้าใจในการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หนังสือแผ่นเดียวเป็นสื่อ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล. (2537). *การอ่านให้เก่ง*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: กระดาษสา.

- ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ. (2528). *องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพย์วรรณ แจ่มไพบูลย์. (2546, เมษายน). เคล็ดไม่ลับกับการอ่าน. *วารสารวิชาการ*. 6(3): 50 - 51.
- นภดล จันทรพิญ. (2539). *การใช้ภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ: ดันอ้อ.
- นิคม ตั้งคะพิภพ. (2543). *สถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา : มโนทัศน์และการประยุกต์*.
การวิเคราะห์ความแปรปรวน การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม และการออกแบบการวิจัยทางการศึกษา. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- นิดดา หงษ์วิวัฒน์. (2537). *อ่านหนังสือให้ลูกฟัง หนทางแห่งความฉลาดของเด็ก*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงแดด.
- ปราวณี รัตน์ (2541). *ตัวแปรคัดสรรที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มยุรี ศรีชัย. (2538). *เทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง*. กรุงเทพฯ: วี.เจ. พรีนติ้ง.
- ยุวมิตร. (2542, มิถุนายน). รักการอ่าน : พฤติกรรมที่สร้างได้. *สานปฏิรูป*. 2(15): 46 - 47.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรรณ โสมประยูร. (2537). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิฑูรย์ รองศรีแย้ม. (2534). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิทยา วิมลถนอม. (2530). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและทัศนคติของผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่านกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนอนุบาล*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วันทนา เมืองจันทร์. (2547, มกราคม-มีนาคม). การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กวัยเรียน. *วิทยาจารย์*. 102(4): 25 - 31.

- ศศิธร วงศ์ขาลี. (2542). *การศึกษาศวามเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษากับการสอนตามคู่มือครู*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรียรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์. (2538). *การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- . (2542). *การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สเตเจอร์, รัลล์ ซี. (2526). *ถนนสู่การอ่าน = Roads to reading*. แปลโดย สุนทร โคตรบรรเทา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์. (2539). *หลักนักอ่าน*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: ดันอ้อแถมมี.
- สมใจ ทองเรือง. (2537, กรกฎาคม). กศน. จะรณรงค์ให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่านได้อย่างไร. *วารสารการศึกษานอกโรงเรียน*. ฉบับการศึกษาตลอดชีวิต. 16(5): 18 - 24.
- สนิท ตัวทวี. (2538). *การใช้ภาษาเชิงปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์.
- สนิท สัตโยภาส. (2545). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้น*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- สหัทยา ชินสมบุญ. (2528). *อิทธิพลของสภาพครอบครัวที่มีต่อการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสายน้ำทิพย์*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุชุม เฉลยทรัพย์. (2531). *การส่งเสริมการอ่าน*. ปทุมธานี: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สุพจน์ พันธนียะ. (2535). *การส่งเสริมการอ่านโดยการใช้ตัวแบบเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการอ่านในนักเรียนชั้นประถมศึกษา*. ปรินญาณินพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสริมศรี หอทิมาวกุล. (2539). *เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย) หน่วยที่ 1 - 8*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2547, มีนาคม). *การอ่าน...สำคัญไฉน*. ไทยรัฐ. หน้า 15.
- . (2546, ตุลาคม). *การอ่าน : หัวใจสำคัญของการพัฒนาชาติ*. บ้านเมือง. หน้า 5.
- อภิภูชลิต พุทมาตย์. (2531). *การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านและการยืมหนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- อรัญญา ฤาชัย. (2541). *การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และ เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่ง ประสิทธิภาพทางภาษากับการสอนตามคู่มือครู*. ปริญญาโท กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อังคณา กล่อมฤทธิ์. (2532). *ความอยากรู้ อยากเห็น และนิสัยรักการอ่านและคุณสมบัติส่วนตัว บางประการของนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดมาก และนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดน้อย*. ปริญญาโท กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อุดมศักดิ์ พลอยบุตร. (2545, มิถุนายน). ส่งเสริมความรัก...การอ่าน. *วิชาการ*. 5(6): 18 - 21.
- Haris , L.A. & Smith, C.B. (1986). *Reading Instruction : Diagnostic Teaching in The Classroom*. New York: Macmillan.
- Leu. Donald J. and Kinzer. (1995). *Effective reading instruction, K-8*. 3rd ed. New Jersey: Rentice-Hall, Inc.
- Miller , Michael C. (1984 , May). "Factors Related to Book - Saring Behaviors of Parents and Young Children." *Dissertation Abstracts*. 44(5): 3338 - 3339 - A.
- Morrow , Lesley Mandel. (1983 , March - April). "Home and School Correlates of Early Interest in Literature ", *Journal of Educational Research*. 4(3): 211 - 230.
- Neuman , Susan B. (January, 1986). "The Home Environment and Fifth Grade Student Leisure Reading," *The Elementary School Journal*. 86(3): 335 - 342.
- Pedhazur , E.J. (1997). *Multiple Regression in Behavioral Research*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Rubin , Dorothey. (1993). *A Practical Approach to Teaching Reading*. New York: A Simon & Schuster , Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 15 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ของแบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการคัดเลือก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการคัดเลือก
1.	.3177	คัดเลือกไว้	27.	.4294	คัดเลือกไว้
2.	.3978	คัดเลือกไว้	28.	.6493	คัดเลือกไว้
3.	.3889	คัดเลือกไว้	29.	.3595	คัดเลือกไว้
4.	.3962	คัดเลือกไว้	30.	.5722	คัดเลือกไว้
5.	.4110	คัดเลือกไว้	31.	.4303	คัดเลือกไว้
6.	.4234	คัดเลือกไว้	32.	.5564	คัดเลือกไว้
7.	.2780	คัดเลือกไว้	33.	.4559	คัดเลือกไว้
8.	.0342	ตัดออก	34.	.3593	คัดเลือกไว้
9.	.1526	ตัดออก	35.	.4534	คัดเลือกไว้
10.	.2731	คัดเลือกไว้	36.	.4293	คัดเลือกไว้
11.	.5407	คัดเลือกไว้	37.	.4705	คัดเลือกไว้
12.	.4151	คัดเลือกไว้	38.	.6192	คัดเลือกไว้
13.	.4104	คัดเลือกไว้	39.	.4457	คัดเลือกไว้
14.	.4284	คัดเลือกไว้	40.	.5186	คัดเลือกไว้
15.	.4523	คัดเลือกไว้	41.	.5325	คัดเลือกไว้
16.	.4736	คัดเลือกไว้	42.	.4667	คัดเลือกไว้
17.	.4238	คัดเลือกไว้	43.	.4088	คัดเลือกไว้
18.	.4482	คัดเลือกไว้	44.	.6332	คัดเลือกไว้
19.	-.3729	ตัดออก	45.	.2998	คัดเลือกไว้
20.	.3712	คัดเลือกไว้	46.	.5373	คัดเลือกไว้
21.	.6125	คัดเลือกไว้	47.	.4531	คัดเลือกไว้
22.	.4222	คัดเลือกไว้	48.	.6238	คัดเลือกไว้
23.	.5630	คัดเลือกไว้	49.	.3884	คัดเลือกไว้
24.	.0946	ตัดออก	50.	.3454	คัดเลือกไว้
25.	.6575	คัดเลือกไว้	51.	.5747	คัดเลือกไว้
26.	.3469	คัดเลือกไว้	52.	-.1973	ตัดออก

ตาราง 15(ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการคัดเลือก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการคัดเลือก
53.	.3243	คัดเลือกไว้	61.	.3974	คัดเลือกไว้
54.	.5808	คัดเลือกไว้	62.	.4579	คัดเลือกไว้
55.	.1161	ตัดออก	63.	.4933	คัดเลือกไว้
56.	.5016.	คัดเลือกไว้	64.	.3934	คัดเลือกไว้
57.	.6466	คัดเลือกไว้	65.	.4967	คัดเลือกไว้
58.	.6473	คัดเลือกไว้	66.	.6222	คัดเลือกไว้
59.	.5408	คัดเลือกไว้			
60.	.3263	คัดเลือกไว้			

ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9466

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน

ชุดที่ 1 แบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของนักเรียน

1. เพศของนักเรียน

☐ ชาย

☐ หญิง

2. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

☐ ร้อยละ 80 ขึ้นไป

☐ ร้อยละ 60 - 79

☐ ร้อยละ 0 - 59

3. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

☐ ระดับประถมศึกษา

☐ ระดับมัธยมศึกษา

☐ ระดับอุดมศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนักเรียน
ตามความเป็นจริง

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
ด้านความสนใจในการอ่าน					
1. ข้าพเจ้าเก็บเงินไว้เพื่อซื้อหนังสือที่ต้องการอ่าน					
2. ข้าพเจ้าเลือกอ่านหนังสือสารคดีน่ารู้ต่าง ๆ เพราะจะทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้มากขึ้น					
3. ข้าพเจ้าชอบอ่านบทกลอนเกี่ยวกับชีวิต					
4. ข้าพเจ้ามักแวะเข้าไปอ่านหนังสือเมื่อเดินผ่านร้านขายหนังสือ					
5. เวลาไปสถานที่ต่าง ๆ ข้าพเจ้ามักจะพกหนังสือติดตัวไปอ่านด้วยเสมอ					
6. ข้าพเจ้าชอบเช่าหนังสือนวนิยาย การ์ตูน และนิตยสารมาอ่าน					
7. ข้าพเจ้าจะเก็บรักษาหนังสือที่ซื้อมาเป็นอย่างดีเพื่อไว้อ่านทบทวนเมื่อมีโอกาส					
8. ข้าพเจ้าอ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ					
9. ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือนิทาน เพราะสนุกและได้ความรู้					
10. ข้าพเจ้าเคยขอยืมหนังสือจากเพื่อนมาอ่าน					
11. ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือวรรณคดีเรื่องต่าง ๆ					
12. ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือนวนิยายและเรื่องสั้น					
13. ข้าพเจ้าหาความรู้เพิ่มเติมจากวารสารต่าง ๆ เพราะเป็นความรู้ที่ทันสมัย					
ด้านการใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ					
14. ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือเมื่อมีเวลาว่าง					
15. ข้าพเจ้าชอบไปร้านหนังสือ มากกว่าทำกิจกรรมอื่น					

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
16. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการที่ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ เป็นการใช้เวลาที่คุ้มค่า					
17. ข้าพเจ้าอ่านหนังสือก่อนนอนเป็นประจำ					
18. ข้าพเจ้าอ่านหนังสือได้โดยไม่เบื่อ					
19. วันหยุดข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือมากกว่าทำกิจกรรมอื่น					
20. เมื่อข้าพเจ้าต้องอยู่คนเดียว ข้าพเจ้ามักจะอ่านหนังสือ					
21. ข้าพเจ้าอยากมีเวลาว่างมาก ๆ จะได้อ่านหนังสือเพิ่มมากขึ้น					
ด้านการใช้บริการห้องสมุด					
22. ข้าพเจ้าชอบยืมหนังสือจากห้องสมุดไปอ่านที่บ้าน					
23. ข้าพเจ้าชอบเข้าห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือ					
24. ข้าพเจ้ามักใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งหาความรู้และข้อมูลต่าง ๆ					
25. ข้าพเจ้าคิดว่าห้องสมุดเป็นที่ ๆ ข้าพเจ้าต้องการไปมากที่สุดแห่งหนึ่ง					
26. ข้าพเจ้าต้องการให้ห้องสมุดมีการแนะนำหนังสือใหม่ ๆ					
27. ข้าพเจ้าต้องการให้ห้องสมุดจัดแข่งขันตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน					
28. ข้าพเจ้าชอบไปห้องสมุด เพราะมีหนังสือหลากหลายประเภทให้เลือกอ่าน					
ด้านประโยชน์ของการอ่าน					
29. ข้าพเจ้าเชื่อว่าการอ่านหนังสือส่งเสริมให้คิดเป็น					
30. ข้าพเจ้าเชื่อว่าการอ่านหนังสือทำให้เป็นคนทันโลก					

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
31. ข้าพเจ้าเชื่อว่าการอ่านหนังสือทำให้ข้าพเจ้าประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย					
32. ข้าพเจ้าเชื่อว่าการอ่านหนังสือทำให้ข้าพเจ้ารู้วิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้มากขึ้น					
33. การอ่านหนังสือทำให้ข้าพเจ้ามีสมาธิดี					
34. การอ่านหนังสือช่วยเสริมสร้างจินตนาการของข้าพเจ้า					
35. การอ่านหนังสือทำให้ข้าพเจ้ามีความคิดสร้างสรรค์					
36. ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปแนะนำผู้อื่นได้					
37. การอ่านหนังสือมาก ๆ ทำให้ข้าพเจ้าจับใจความสำคัญของเรื่องต่าง ๆ ได้ดีขึ้น					
38. ข้าพเจ้าคิดว่าถ้าอ่านหนังสือมากจะทำให้เรียนเก่ง					
39. การอ่านหนังสือทำให้ข้าพเจ้าสามารถพูดคุยกับผู้อื่นได้ดี					
40. การอ่านหนังสือทำให้ข้าพเจ้าได้ความคิดใหม่ ๆ					
41. การอ่านหนังสือทำให้ข้าพเจ้าทำคะแนนในการสอบได้ดี					
42. ข้าพเจ้าคิดว่าหนังสือเป็นที่สะสมและถ่ายทอดความรู้ให้แก่เรา					
43. ข้าพเจ้าชอบสะสมหนังสือ เพราะหนังสือเปรียบเสมือนขุมทรัพย์มหาศาล					
ด้านความรู้สึกต่อการอ่าน					
44. ข้าพเจ้ารู้สึกเพลิดเพลินกับการอ่านหนังสือ					
45. วันใดที่ข้าพเจ้าไม่ได้อ่านหนังสือ ข้าพเจ้ารู้สึกว้าवादอะไรบางอย่างไป					

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
46. การอ่านหนังสือของข้าพเจ้าทำให้คุณพ่อคุณแม่มีความสุข					
47. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการอ่านหนังสือทำให้ข้าพเจ้ามีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น					
48. ในขณะที่อ่านหนังสือ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเวลาหมดไปอย่างรวดเร็ว					
49. การอ่านหนังสือถือเป็นการพักผ่อนที่ดี					
50. ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่อได้อ่านหนังสือ					
ด้านการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่าน					
51. ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือเพราะได้ความรู้					
52. ข้าพเจ้าอ่านหนังสือแล้วรู้สึกว่าความคิดเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ					
53. ข้าพเจ้าสามารถเป็นบุคคลที่มีคุณค่ามากขึ้นเพราะการอ่านหนังสือ					
54. ข้าพเจ้าคิดว่าความรู้ที่ได้จากการอ่าน ทำให้ข้าพเจ้าแตกต่างจากคนอื่น					
55. ข้าพเจ้าชอบพูดคุยกับเพื่อน ๆ ถึงเรื่องราวในหนังสือที่ได้อ่านมา					
56. ข้าพเจ้าสามารถแนะนำหนังสือที่ดีให้เพื่อนของข้าพเจ้าอ่านได้					
57. ข้าพเจ้าสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้					
58. ข้าพเจ้าคิดว่าหนังสือทุกประเภทให้ความรู้แก่ผู้อ่าน					
59. ข้าพเจ้าคิดว่าการอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์จะเป็นประโยชน์ต่อข้าพเจ้ามากในชีวิตประจำวัน					
60. ข้าพเจ้าสามารถเรียนรู้ชีวิตจากหนังสือที่ข้าพเจ้าได้อ่าน					

ชุดที่ 2 แบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง ให้ท่านสังเกตลักษณะพฤติกรรมของนักเรียน ตามประเด็นที่กำหนดให้เป็นอย่างน้อย แล้ว
ใช้สารสนเทศดังกล่าวประกอบกับการสังเกตพฤติกรรมระยะยาวของท่าน ประเมินนิสัย
รักการอ่านของนักเรียนในภาพรวมว่าอยู่ในระดับใด

เกณฑ์การประเมิน

มาก	หมายถึง	เขาแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ
ปานกลาง	หมายถึง	เขาแสดงพฤติกรรมนั้นบ่อย
น้อย	หมายถึง	เขาแสดงพฤติกรรมนั้นบ้าง

ของ

ข้อ	ข้อความ	ลักษณะพฤติกรรม		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
1.	นักเรียนใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ			
2.	นักเรียนค้นคว้าอ่านหนังสือในห้องสมุด และแหล่งเรียนรู้ เช่น ป้ายนิเทศ หรือป้ายประกาศ			
3.	นักเรียนมักมีคำถามที่สงสัยจากเรื่องที่อ่าน			
4.	นักเรียนชอบพูดหรือเล่าเรื่องจากหนังสือที่ได้อ่านมา			
5.	นักเรียนใช้บริการยืมหนังสือจากห้องสมุด			
6.	นักเรียนสนุกสนานเมื่อให้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน			
7.	นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะหาหนังสือมาอ่าน			
8.	นักเรียนต้องการอ่านหนังสือเมื่อทำงานเสร็จแล้ว			

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. นายอุดมศักดิ์ นาคี	นักวิชาการ 8 ว.
สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร
3. อาจารย์กาญจรัตน์ ศรีท้าวธรรมกุล	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์
4. อาจารย์กวรรณิการ์ ตันทัพไทย	อาจารย์ 2 ระดับ 7
โรงเรียนวัดดิสหงสาราม
5. อาจารย์สุรางค์ อธิธิวรากร	อาจารย์ 2 ระดับ 7
โรงเรียนวัดบางพลัด ป.สุวรรณโณ

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวจิตรลดา ไมตรีจิตต์
วันเดือนปีเกิด	3 ตุลาคม 2517
สถานที่เกิด	อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
ภูมิลำเนา	บ้านเลขที่ 109 หมู่ที่ 4 ตำบลดำเนินสะดวก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี 70130
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 5
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจงกลณี สำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2535	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสายธรรมจันทร์ จังหวัดราชบุรี
พ.ศ.2539	ค.บ. (การประถมศึกษา) สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2548	กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร